

TAISO SĄMONINGĄ KLAIDINIMĄ

Pareiškiamo, kad grupės Aukščiausiosios Tarybos deputatų įkurtas Tautos pažangos judėjimas klastoja Lietuvos istoriją ir neturi jokio tęstinio ryšio su 1916 metais įsisteigusia Tautos pažangos partija.

Istorinė tiesa yra šitokia. Lietuvių tautai atgimstant, XX amžiaus pirmajame dešimtmetyje išryškėjo du vienas kitam priešingi lietuvių sąjūdžiai: susirėmė socialistinės pažiūros su katalikiškomis, tarp "pirmieiviais" ir "atžagareiviais" vadinamų sąjūdžių kova. Ji kėlė didelį susirūpinimą ano meto lietuvių šviesuomenėje. Todėl imta rūpintis visų Lietuvos sluoksnių darba bei reikalais ir čia vidurio – lietuvių tautos keliu.

Pradėta leisti Antano Smetonos redaguotą laikraštį "Viltis". Vėliau Antanas Smetona su Martynu Yču ir kt. pradėjo leisti lietuvių kultūrinį žurnalą "Vairas". "Viltininkai" ir "vairininkai" buvo vadinamu bendru vardu – tautininkais. Taip tautininkų vidurio kelio srovė stengėsi nutiesti tiltą tarp kovojančių kairės ir dešinės ir sutelkti visus į bendrą darbą. Iš tos tautininkų srovės 1916 m. išsriedėjo Tautos pažangos partija. Jai įsisteigus, tautininkams atsirado ir naujas vardas – pažangiečiai. Jie suvaidino labai svarbų vaidmenį Lietuvos Nepriklausomybę atkuriant ir valstybės pagrindus įtvirtinant: dalyvavo

1917 m. Petrapilio lietuvių Seime, Vilniaus lietuvių konferencijoje, Lietuvos Taryboje, pirmosiose Lietuvos vyriausybėse, kurios atvedė Lietuvą prie Steigiamojo Seimo. Lietuvos Taryboje iš 20 jos narių 8 buvo tautininkai – pažangiečiai. Antanas Smetona buvo Lietuvos Tarybos pirmininkas ir pirmasis Lietuvos prezidentas.

Tautininkai vietoj Tautos pažangos partijos ir jai giminingos Ekonominės politinės žemdirbių sąjungos 1924 metais įsteigė Lietuvių Tautininkų Sąjungą. Ją bolševikams 1940 m. uždraudus, į Europos ir užjūrio kraštus pasitraukę tautininkai susitelkė į Lietuvių Tautinį Sąjūdį. Vėliau į JAV emigravę tautininkai jungėsi į Amerikos Lietuvių Tautinę Sąjungą. Abi šios organizacijos laikėsi Nepriklausomos Lietuvos tautininkų idėjų, jungėsi į bendrą užsienio lietuvių darbą, siekdamas padėti Lietuvai išsivaduoti iš sovietinės pavergties, saugodamos ir puoselėdamos lietuviybę.

Vėl atsikuriant Lietuvos valstybei, buvo atkurta ir Lietuvių Tautininkų Sąjunga. Šiandien Lietuvos ir išeivijos tautininkai, laikydamiesi savo pirmtakų idėjų, ryžtingai siekia įtvirtinti nepriklausomos, demokratinės Lietuvos valstybės pagrindus. Tačiau Lietuvos politinė istorija neužčiuopia nė jokio tęstinio organiško ryšio tarp anuometi

Vytautas Landsbergis, A.T. pirmininkas rugsėjo 28 d., 3 v. po pietų, Jungtinėse Tautose pasakė kalbą. Po to atvyko pas New Yorkiečius 7 v.v. į Kultūros Židinį, kur jį sutiko virš 400 tautiečių.

Nuotraukoje iš k.: Anicetas Simutis, Lietuvos ambasadorius Jungtinėse Tautose, Walter Ward, N.Y.C. konselmanas, Vytautas Landsbergis, Lietuvos Aukščiausios Tarybos pirmininkas, Frederick Schmidt, N.Y. valstijos assemblemanas, Stasys Lozoraitis, Lietuvos ambasadorius Jungt. Amerikos Valstybėse ir Paulius A. Baltakis OFM, Lietuvių katalikų vyskupas užsienyje.

nės Tautos pažangos partijos ir dabartinio Tautos pažangos judėjimo. Atvirkščiai, dar neseniai kai kurie pastarojo vadovai, sulyginę ano meto Tautininkų veikėjus su Stalinu ar Hitleriu, niekino ir pačią Tautos pažangos partiją.

Eidami į Seimo rinkimus ir leisdami balsų žvejonėn, jie bando apgauti dabintis svetimomis plunksnomis, savo judėjimo

ma nepagrįstai kildina iš Lietuvos nepriklausomybei daug nusipelnusios Tautos pažangos partijos.

Šį pareiškimą yra pasirašę: R. Smetona – Lietuvos Tautininkų Sąjungos pirmininkas, o išeivijos tautininkų vardu – Eugenijus Bartkus–Lietuvių Tautinio Sąjūdžio pirmininkas ir dr. Leonas Kriaučeliūnas – Lietuvių Tautinės Sąjungos pirmininkas.

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS S-GOS RAGINIMAS

Artėja Seimo rinkimai Lietuvoje. Lietuva išgyvena neramų laikotarpį. Kova dėl nepriklausomos demokratinės Lietuvos sukūrimo pačiame įkarštyje. Kairieji naudoja visas galimas priemones ir finansinius

išteklius, kad susigrąžintų valdžią į savo rankas. Sąjūdžio koalicinės grupės už demokratinę Lietuvą remiasi Lietuvos žmonių gera valia, ryžtu ir sąžiningumu.

Lietuvių Tautininkų Sąjunga, koalicijoje su Nepri-

klausomybės partija, Lietuvos ūkininkų sąjunga, Piliečių judėjimu "Talka Tėviškei", sudarė Lietuvių Tautininkų s-gos kandidatų sąrašą į Lietuvos Respublikos seimą.

Rinkimams laimėti reikalinga mūsų talka ir parama. Tad atėjus rinkimų dienai, visi, kurie turime teisę, balsuokime už Lietuvių tautininkų sąjungos kandidatus.

Lietuvių Tautininkų šūkis: "Tvarka, Teisingumas Tautiškumas" – tai mūsų viltis ir siekis.

Paremkime lietuvių Tautininkų kandidatus ir laimėję rinkimus, prisidėsime prie šviesesnės Lietuvos atities kūrimo.

Amerikos L. Tautinė S-ga

Specialiai iš Washingtono

AMBASADORIUS STASYS LOZORAITIS LIETUVOS RINKIMŲ REIKALU

Š.m. spalio 16 d. Ambasadorius Stasys Lozoraitis DIRVAI pareiškė:

Kviečiu visus turinčius teisę balsuoti Lietuvos piliečius dalyvauti spalio 25 d. įvykstančiuose rinkimuose. JAV-se gyvenantiems piliečiams balsavimai bus pravedi paštu arba asmeniškai pristatant balsavimo lapelius į iš anksto nurodytas Lietuvos valstybės įstaigas.

Yra renkamas Seimas, kuris turės nepaprastai didelės reikšmės Lietuvos ateičiai. Tuo pačiu bus pravestas referendumas Lietuvos Respublikos Konstitucijai priimti.

Konstitucijos projekto tekstą Ambasada išsiuntinė JAV LB-ės centrums, spaudai, radijo valandėlių redakcijoms ir konsulatams. Kiek sąlygos leidžia, kviečiu visuomenę su kandidatais bei Konstitucijos projektu susipažinti ir balsuoti.

Iškilius klausimams, skatinu kreiptis į Lietuvos Ambasadą Washingtone, telef. (202) 234-5860. Šiomis dienomis ambasada taip pat laukia pilno kandidatų sąrašo su jų trumpomis biografijomis. Šiuo būdu bus galima gauti žinių apie atskirus kandidatus.

GEOGRAFINĖ INFORMACIJA APIE LIETUVĄ

Šiomis dienomis Jungtinių Tautų bibliotekos žemėlapių skyrius papildė naujais Lietuvos žemėlapius, praneša Lietuvos Nuolatinė Misija Jungtinėms Tautoms.

Pernai, kai Lietuva buvo priimta į Jungtines Tautas ir misija pradėjo savo darbą, šios tarptautinės organizacijos bibliotekoje buvo tik du Lietuvos žemėlapiai – 1956 m. Amerikoje išleistas Juozo Andriaus žemėlapis ir senas 1921 m. lenkų išleistas tendencingas etninis žemėlapis prancūzų kalba. Misija papildė šį rinkinį naujais Lietuvos kelių,

administracinio padalinimo, Vilniaus apylinkių žemėlapius, Vilniaus miesto ir Trakų planais. Misijai paprašius, Lietuvos Žemės ūkio ministerijos Valstybinis Žemėtvarkos institutas atsiuntė bibliotekai gražų, dviejų lakštų Lietuvos reljefo žemėlapi ir 176 lakštų pilną Lietuvos žemėlapių rinkinį – po keturius lakštus kiekvienam rajonui. Reljefo žemėlapi mastelis 1:300 000 (1 cm = 3 km), o rajonų žemėlapių 1:50 000 (1 cm = 1/2 km).

Bibliotekos žemėlapių skyriaus vedėjas Michael (Nukelta į 8 psl.)

Girdėta iš Vilniaus

Balys Gaidžiūnas

• JAU KURIS LAIKAS KAI IŠ RUSIJOS AUKŠTŲJŲ VALDŽIOS PAREIGŲNŲ IŠEINA KALTINIMAI, KAD LIETUVOJE PERSEKIOJAMI RUSAI ir jie visais įmanomais keliais palieka Lietuvą. Dabar dar nenutęs kaltinimas, kad iš Lietuvos turėjo išvykti virš 150,000 rusų. Ir svarbiausia, kad tokį kaltinimą skelbia pati Rusijos imigracijos vadovė Tatjana Regent.

Egidijus Bičkauskas, laikinis Lietuvos atstovas Maskvoje, tokius kaltinimus tuoj paneigė pareiškdamas, kad praėjusiais metais iš Lietuvos išvyko iš viso tik apie 50 tūkstančių gyventojų, kurių tarpe buvo lietuvių, lenkų, rusų, žydų ir kitų tautų asmenų.

Teigiama, kad tokius pramanytus kaltinimus skelbia tie, kurie siekia sukiršinimo tikslų.

• JAU ILGESNĮ LAIKĄ BUVO DEDAMOS PASTANGOS, kad iš esamų dviejų konstitucijos projektų, būtų sudarytas vienas ir jis dar iki seimo rinkimų – spalio 25 d. būtų atiduotas referendumui. Vienas projektas buvo paruoštas Aukščiausios Tarybos konstitucijos komisijos, o antras Sąjūdžio. Pirmam projekte buvo siūloma klasikinės respublikos modelis, o kitame – prezidentinės valdymo sistemos pirmenybė.

Spalio 13 d. buvo pranešta, kad Aukščiausioji Taryba išminėtų dviejų projektų, pagrįdė laikant konstitucijos komisijos projektą, įnešė kai kurias pataisas ir balsuojant 92 atstovai už ir 2 prieš, o kitiems susilaikius, priėmė.

Tas projektas ir bus atiduotas balsavimui per spalio 25 d. seimo rinkimus. Po balsavimo tuoj pasigirdo balsų, kad tai Aukščiausios Tarybos pirmininko Vytauto Landsbergio laimėjimas. O kiti ėmė nuogastauti, kad per greitas šuolis į konstitucijos priėmimą gali nesurinkti reikiamo balsų skaičiaus. Bet visi pripažįsta, kad jau dveji metai kai konstitucija ruošiamą, o Laikinas Įstatymas kuriuo iki šiol vadovautasi, jau toli atsilikęs nuo esamų valstybės tvarkymo reikalų.

• IKI ŠIOL VILNIUJE ĮSIKŪRIMO BŪDŲ TURI KITŲ KRAŠTŲ ATSTOVYBĖS, ypač turtingosios. Pati Lietuvos vyriausybė tuo susirūpinusi ir nutarė parinkti Vilniaus presitižiniuose rajonuose (Žvėryne, Antkalnyje, prie Vingio parko) 20 gerų sklypų ir juos parduoti norintiems pasistatyti tokius pastatus, kokiuose galėtų patogiai įsikurti.

• Į VILNIŲ ATVYKO NATO OFICIALUS ATSTOVAS IŠTYRINĖTI VISAS APLINKYBES kaip Lietuva gali įsijungti į artimą bendradarbiavimą NATO planuose. Jis susitiks su Aukščiausios Tarybos pirmininku, jo pavaduotojais, ministrių pirmininku užsienio reikalų ministru ir eile kitų įtakingų parlamento ir vyriausybės narių.

• IŠ MAŽEIKIŲ ALYVOS PERDIRBIMO ĮMONIŲ PRANEŠTA, kad spalio 13 d. iš Rusijos siunčiama nafta vamzdžiais jau pradėjo tekėti į rezervuarus. Į Mažeikius naftos siuntimas buvo nutrauktas liepos 20 d.

Taip pat pranešta, kad ir gamtinių dujų tiekimas palankiai sprendžiamas. Mokyklos ir ligoninės jau pradėdamos šildyti.

Šie pranešimai tarsi per visus skaudulius parsiverčia į gerąją pusę – žiema nebūsianti tokia skaudi, kokia buvo pranašaujama.

• LIETUVIŲ RAŠYTOJŲ BŪRELIS – Justinas Marcinkevičius, Vytautas Bubnys, Antanas Bieliauskas, Marija Katiliūtė, Markas Zingeris ir Donaldas Kajokas, lankė Vaiverių, Prienų ir Jezno vidurines mokyklas, skaitė savo kūrybą, aplankė Vinco Mykolaičio – Putino gimtinę ir padėjo gėlių prie Mačio – Kėkšto kapo.

• "EUROPOS LIETUVIS", KURIS BUVO ILGA LAIKĄ LEIDŽIAMAS ANGLIJOJE, JAU PERKELTAS Į VILNIŲ ir spausdinamas Vilties spaustuvelyje. Tai padaryta ekonominiiais išskaičiavimais. "Europos Lietuvį" redaguoja Vladas Dargis. Ar į Vilnių kelsis ir redaktorius, kol kas nepranešta.

• "TIESOJE" BUVO PRANEŠTA, KAD PRIE SAUDOS KONTROLĖS VALDYBOS BUVO ĮKURTA VISUOMENINĖ SPAUDOS TARYBA, kurios pagrindinis tikslas – tiekti siūlymus dėl Spaudos ir kitų masinės informacijos priemonių įstatymo bei kitų normatyvinių aktų spaudos klausimais tobulinimo, diegti aukštesnį etikos lygį spaudoje, radijuje, televizijoje, svarstyti bei apibendrinti Spaudos įstatymo įgyvendinimo problemas, ginti piliečių interesus dėl masinės informacijos priemonėse pasitaikančių nepagrįstų garbės ir orumo įžeidimo faktų.

• SPAUDOS TARYBOS NARIAIS BUVO PASKIRTA 9 ASMENYS. JAIS YRA:

J. Aleksandravičius – Lietuvos teisininkų draugijos bei Lietuvos Respublikos advokatūros prezidiumo atstovas;

A. Bernotienė – Spaudos kontrolės valdybos prie Teisingumo ministerijos vyriausioji specialistė, Spaudos Tarybos sekretorė;

Kun. J. Boruta – Lietuvos žurnalistų draugijos atstovas;

V. Paukštelytė – Lietuvos radijo ir televizijos atstovė;

A. Purkėnas – Lietuvos žurnalistų sąjungos atstovas;

K. Stoškus – Vilniaus Universiteto Filosofijos fakulteto atstovas;

NESANTAUKA TARP

MIKHAILO GORBACHEVO

ir Rusijos prezidento Boriso Jeltsino vėl įsitępė spalio 7 d., kai ginkluotų policininkų kordonas neleidė buv. Sovietų Sąjungos prezidentui įeiti į tuos rūmus, kur įsikūrusios Gorbachevo fundacijos įstaigos. Spaudos pranešimu, stovėdamas prie rūmų Gorbachevas pareiškė, jog policija užblokavo juos, lyg ten būtų įsikūręs šnipų tinklas. Buvęs Sovietų Sąjungos prezidentas vis stipriau kritikavo Rusijos vyriausybę, o ši įsakė rūmus konfiskuoti netrukus po to, kai laikraštis išspausdino interviu, kuriame Gorbachevas pasakęs, jog Jeltsinas aiškiai nepajėgia atlikti savo pareigų ir šalį turi valdyti valstybinė taryba. Gorbachevo fundacijai leista išsinuomoti 3,000 kv. pėdų plotą buv. komunistų partijos pastate užmiestyje. Rūmai, kuriuose buvo įsikūrusi Gorbachevo fundacija, perduodami naujai įsteigta akademijai. Čia bus ruošiami ateities bankininkai ir finansų specialistai.

Varžybos tarp abiejų poliitikų prasidėjo 1987 m., kai buvusį Maskvos komunistų partijos šefą Jeltsiną Gorbachevas pašalino iš pareigų už tai, kad Jeltsinas kritikavo, jog reformos Sovietų Sąjungoje per lėtai vykdomos.

Po dviejų dienų kalbėdamas Maskvoje, kaip praneša Reuterio naujienų agentūra, Gorbachevas pareiškė, kad Rusijai reikalinga nauja aukščiausioji vadovybė, ir perspėjo apie galimą diktatūros pavojų. Kartu pastebėjo, jog jis arešto nebijo, nes nemano, kad Rusijos vyriausybė visai būtų praradusi protą.

TA PATI REUTERIO

naujienų agentūra iš Maskvos kita proga pranešė, jog Rusijos vyriausybės pranešimuose piešiamas labai niūrus Rusijos gamtos saugos vaizdas ir šalies 150 milijonų gyventojų sveikatos būklė. Esą pusė gėrimui skirtos vandens yra netinkama vartojimui ir praktiškai visų Rusijos upių užteršimas daug kartų viršija administracijos nustatytas normas. Kaip praneša laikraštis "Nezavisimaya Gazeta", daugiau negu trečdalis žmonių gyvena miestuose, kur

EUROPOJE IR PASAULYJE

oro užteršimas dešimtį ar daugiau kartų pralenkia nustatytą ribą. Buvusioje Sovietų Sąjungoje sveikatos ir gamtos saugos statistika buvo laikoma griežtoje paslapytyje. Todėl sunaikinimo dydis dėl masinio šalies supramoninimo bet atominių programų išvystymo tik dabar pradeda aiškėti. Pasak pranešimų, daugiau kaip du su puse milijono Rusijos gyventojų gyvena srityse, kurias užtersė 1986 m. Černobylyjį įvykusi atominė avarija. Dar milijonai žmonių buvo paliesti kaimynystėse Ukrainoje ir Gudijoje.

UNKEL MIESTE, netoli Bonnos spalio 8 d. mirė Willy Brandt, vienas iš svarbiųjų pokario Vokietijos figūrų, buvęs vakarinio Berlyno meras, vėliau Vakarų Vokietijos kancleris ir pokarinio susitaikymo su Rytų Europa politikos architektas, Nobelio taikos premijos laureatas. Gimęs 1913 m. Luebecke Herbert Frahn pavarde, Hitleriui perėmus Vokietijos valdžią po trijų metų emigravo Norvegijon. Naciams 1940 m. užgrobęs tą šalį, pabėgo į Stockholmą, kur dirbo kaip žurnalistas ir dalyvavo rezistencijoje prieš nacius. Po karo grįžo Vokietijon, čia iš eilinio nario iškilo kaip socialdemokratų partijos veikėjas ir 1957 m. tapo vakarinio Berlyno meru. Nuo 1969 iki 1974 m. būdamas Vakarų Vokietijos kancleriu, 1970 m. rugpjūčio mėn. pasirašė nepuolimo sutartį su Sovietų Sąjunga ir po metų normalizavo santykius su Lenkija. Kaip skelbia amerikiečių spauda, Brandt'as visą gyvenimą siekė taikos ir jos labui dirbo, jaunystėje išmokęs būti tolerantišku socialdemokratu, kokius jis matė Norvegijos politikų tarpe.

BUV. ČEKOSLOVAKIJOS PREZIDENTAS Vaclav Havel, kaip praneša "New York Times" korespondentas Herry Hamm, interviu Prahoje neseniai pareiškė, jog nesą visai tikra, kad jis bus išrinktas pirmuoju nepriklausomos Čekijos respublikos prezidentu.

oro užteršimas dešimtį ar daugiau kartų pralenkia nustatytą ribą. Buvusioje Sovietų Sąjungoje sveikatos ir gamtos saugos statistika buvo laikoma griežtoje paslapytyje. Todėl sunaikinimo dydis dėl masinio šalies supramoninimo bet atominių programų išvystymo tik dabar pradeda aiškėti. Pasak pranešimų, daugiau kaip du su puse milijono Rusijos gyventojų gyvena srityse, kurias užtersė 1986 m. Černobylyjį įvykusi atominė avarija. Dar milijonai žmonių buvo paliesti kaimynystėse Ukrainoje ir Gudijoje.

Gyventojų apklausos duomenys rodo, jog 1989 m. Čekoslovakijoje, įvykusios "aksominės" revoliucijos, nuvertusios keturis dešimtmečius valdžioja buvusios komunistus, vadovas Havel'as tebėra pats populiariausias žmogus Čekoslovakijoje, nors jis ir pripažįsta, kad rezoliucijos metu buvęs šalyje idealizmas gerokai sumažėjo.

Ne vienas pasaulinio masto politikas Havel'ą lygina su Lietuvos AT pirminku Vyta. Landsbergiu, nes abu valstybės vadovai taip pat yra ir meno žmonės – Havel'as rašytojas – dramaturgas, o Landsbergis – muzikologas.

NOBELIO LITERATŪROS premija šiais metais paskirta literatūros profesoriui Bostono universitete, buv. D. Britanijos kolonijoj St. Lucia saloje gimusiam poetui Derek'ui Walcott'ui už jo melodingus eilėraščius, kuriuose jis apdainuoja savo gimtosios šalies kultūrinį įvairumą, neužmiršdamas ir kolonializmo bei vergijos laikotarpio tamsos.

PEKINE SU OFICIALIU VIZITU neseniai lankėsi Afrikos Nacionalinio Kongreso vadovas Nelson Mandela. Savo viešnagės metu Kinijos vadų globojamas, Mandela dėkojo Pekino valdovams už paramą pinigais bei kitomis gėrybėmis, kurių Afrikos Nacionalinis kongresas susilaukė daugelį metų vesdamas kovą prieš apartheido politiką. Mandelos kalba Pekino universitete, kurioje jis sveikino Kiniją kaip demokratijos ir žodžio laisvės skatintoją, studentų buvo sutikta šalta tyła. Vienas studentų apie Mandelos kalbą taip pasisakė: "Galima jam atleisti, nes jis daugelį metų išbuvo kalėjime. Bet palydovai turėjo jį kiek geriau painformuoti". Daugelis iš tų, kurie stebėjo garbės daktarato suteikimo Mandelai ceremonijas, 1989 m. birželio mėn. Tiananmen aikštėje matė, kaip jų draugai studentai buvo šaudomi ar mušami. VI.R.

L. Tapinas – Vilniaus Universiteto Žurnalistikos instituto atstovas;

K. Vagneris – Lietuvos Respublikos Generalinės prokuratūros atstovas;

Š. Vipartas – Spausos kontrolės valdybos prie Teisingumo ministerijos viršininkas, Spaudos tarybos pirmininkas.

• VILNIAUS RADIIUI, DUODANČIAM UŽSIENIO LIETUVIAMS ŽINIAS NEPAPRASTAI ŠLUBUOJANT, esame priversti jas surinkti iš kitų šaltinių, daugiausia iš ten išseinančios spaudos ir telefoninių pasikalbėjimų.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: BALYS GAIDŽIŪNAS
DIRVA (USPS 157580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-1091

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.
Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC.
Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents.

Prenumerata metams \$30.00, pusei metų \$17.00 • Atskiros numerio kaina 65 centų • Straipsniai pasirašyti pavardėmis, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

LIETUVOS KELIAS Į PASAULIO RINKĄ

Juozas Žygas

Per trumpą nepriklausomybės periodą, Lietuva sugebėjo suorganizuoti prekybą ir išeiti į pasaulinę rinką. Kelias nebuvo lengvas, bet kasmet buvo matoma pažanga. Pradžioje nebuvo nė supirkimo punktų, nė paruošimo ar apdirbimo įmonių. Viską reikėjo iš nieko pradėti.

Rašantysis vaikystėje yra matęs ir prisimena, kuo met pro Biržus nusususį kiaulių pulkus į Rygą varydavo. Bet tai truko gal tik porą metų. Pradėjo steigtis žemės ūkio kooperatyvai, atsirado pieninės ir gyvulių supirkimas. Lietuva, kuri prieš pirmąjį karą sviesto rinkai negamino, per trumpą laiką išsikovojo žymią vietą rinkoje. O linų eksporte užėmė trečią vietą pasaulyje.

Tai buvo atsiekta sunkiu ir planingu darbu. Buvo įvesta eksportuojamų gaminių kontrolė, kuri padėjo gaminiams išsikvoti gerą vardą. O muitų politika skatino gaminių eksportą.

Apie buvusią užsienio prekybos politiką yra taip rašoma: "Eksportui skirtos prekės daugiausia buvo iš Lietuvos išleidžiamos be maito mokesčio. Nežiūrint sunkių kliūčių ir konkurencijos, Lietuvai pavyko su savo gaminiiais išeiti į pasaulinę rinką. Užimtas pozicijas stiprinant, valstybė rūpinosi ne tik išplėsti kai kurių eksportuojamų prekių gamybą, bet nustatė visoms pagrindinėms eksporto prekėms išvežimo standartus ir vykdė jų kontrolę (L.E. XV psl. 216)".

Dabar Lietuva nors turi jau išvystytą pramonę ir laivyną, bet jai kelias į vakarietišką rinką yra sunkus ir tolimas. Kadangi viskas buvo paremta sovietine rinka. O toji rinka visą laiką turėdama gaminių stoką, didelių reikalavimų nekėlė. Normaliai rinkoje pirkėjas

yra ponas, o ten buvo priešingai. Tad gaminių kokybė ir ypač jų įpakavimas, neatitinka Vakarų rinkos reikalavimams.

O dar didesnė kliūtis, tai Lietuvos ekonominių planuotojų mentalitetas. Kaip žinome, Amerikos valdžia ūkininkų gaminiams daro primokėjimus. Tokiu būdu grūdai, medvilnė ir kiti gaminiai į pasaulinę rinką eina pigesnėmis kainomis, negu vidaus rinkoje. Net "šaltojo karo" metu, valstybės išdas primokėdavo keltą milijonų už eksportuojamus ūkio gaminius į Sovietų Sąjungą.

O Lietuvos planuotojai ir eksporto "skatintojai", elgiasi visai priešingai. Eksportuojamus gaminius apdeda dideliu išvežamuoju akcizu. Tai dar neviskas! Valdžia apmokestina, o muitininkai su kuokomis saugo, kad be jų asmeniškio leidimo niekas pro sieną nepralystų. Vizos ir leidimo dar neužtenka. Jeigu nemokėsi "patepti", tai prie sienos galėsi visą parą prastėdėti. Spekuliantai laisvai važiuoja, o muitininkai irgi laisvai pinigais skaičiuoja. Atrodo, kad jokios valdžios ir jokios kontrolės dar nesa ma. Nors laikraščiai apie tai rašo, bet "valdžia" greičiausiai jų neskaito. Galbūt ir jie pinigais skaičiuoja.

Dabar pažiūrėkime, kaip atrodo tie muitų įstatymai.

Akcizas (bendrasis ir individualusis paslaugoms ir prekėms), kurios išvežamos iš Lietuvos Respublikos už nekonvertuojamą ir konvertuojamą valiutą (galioja nuo 1992 m. liepos 1 d.) Akcizo dydis proc. nuo realizavimo kainos. Žalios galvijų ir kiaulių odos 75%; koncentruotos obuolių sultys 25%; cementas, karbamidas 20%; tabako gaminiai 50%; alkoholiniai gėrimai, iš jų rektifikuotas etilo spiritas 92%. Jeigu

AMERIKOS RINKIMAI

Antanas Dundzila

III

Šiuo straipsniu baigiamė ciklą JAV prezidento rinkimų tema. Jau esame minėję, kad šiuose rinkimuose negalima išleisti iš akių Lietuvos bei kitų iš sovietinės vergijos išsilaisvinusių kraštų. Tas reikalas rišasi su šaltojo karo pabaiga.

Visų pirma tenka pabrėžti, kad komunizmo žlugimas nebuvo vien Reagano ir Busho iškovotas laimėjimas. Bushas tebuvo tų įvykių vienu iš dalyvių ir žiūrovu. Amerikos Darbo Federacijos pirmininkas – Kirkland (The Washington Post, VIII-20) nurodo daug pavyzdžių, kai šie, su gorbachiovais dar dabar besibučiuojantys herojai, visai neseniai komunistinius režimus visaip rėmė. Mes gi patys žinome, kaip, puse lupų kalbėdami apie tautų apsisprendimą ir demokratiją, Busho baltieji rūmai spaudė V. Landsbergį ir Lietuvą.

Tad specialiai atsisukime į Lietuvą ir konkrečiai prisiminkime tik kelis reikšmingesnius epizodus, įvykusius po 1990-III-11 d. Lietuvos nepriklausomybės atstatymo paskelbimo.

(1) Tuo nepriklausomybę paskelbus, JAV Valstybės departamento pareiškimas buvo balansuotas, bet Lietuvai teigiamas. Visų nusteibimui, baltieji rūmai

dar pridėsimė privalomus muitininkų kyšius, tai bandančių eksportuoti negalėtų būti. O, jeigu atsirastų – tai reikėtų patikrinti jų psichinį stovį. Tai tokiais žingsniais Lietuva skuba į Vakarus pasaulį.

Panašius įstatymus ir taisykles naudoja ir tiems, kurie su "dolerių maišukais" veržiasi, kad "išpirktų Lietuvėlę". Tad reikia ją saugoti su kuokomis. Matant tai kas vyksta, tad ar reikia stebėtis – jeigu vakariečiai ekonomistai, kurie domisi galimybėmis investuoti į atsistatančių valstybių ekonomiką, Lietuvą laiko dvyliktoje vietoje.

Sausra, kuri padarė didelius nuostolius, tęsėsi gal nepilnus du mėnesius. O sausra įstatymų leidėjų smegenyse, yra žymiai pavojingesnė. Kadangi ji užtruks ilgiau ir gali palikti daug didesnius nuostolius. Bet, kuomet krašto viduje vyksta žviegimas prie lovio, tai nėra laiko aplinkui pasidairyti. Nes kuomet dairysies, tai kitas su kjojomis gali įlip ti į lovį!

buvo išalę niekam nesu prantamam santūrumė Lietuvai, bet įkaitę beveik azartiškoj erotikoj Gorbachiovui.

(2) 1990-III-27 sovietų smogikai įsiveržė į Vilniaus ligoninę ir, panašiai kaip 1970 m. žiauriai sumušę Simą Kudirką, iš ligoninės pasigrobė iš sovietų kariuomenės pasitraukusius lietuvius vyrus. Baltieji rūmai šį incidentą komentuoti atsisakė, tačiau viceprezidentas Quayle (Pats išvengęs aktyvios tarnybos JAV kariuomenėje) šaltai paaiškino, kad tai buvo visai jam suprantamas karinės drausmės reikalas...

(3) 1990-III-28 Bushas pareiškė, kad Gorbachiovo išlaikymas valdžioje yra svarbiau, negu Lietuvos nepriklausomybė.

(4) Kai 1990-IV-18 Gorbachiovas užgulė Lietuvą su ekonominiu boikotu, baltieji rūmai tuoj pranešė, kad Bushas svarsto sankcijų sovietams reikalą. Deja, vieton sankcijų pasirodė pareiškimas, kad šis reikalas atidedamas ateičiai... V. Landsbergis labai teisingai IV-24 d. šį Busho mostą palygino su 1938 m. Britanijos nusilenkimu Hitleriui Miunchene. Bushas tokio palyginimo buvo įgeltas ir, jį klausinėjantiems reporteriams, pikta atšovė: "Aš čia nesiaiškinsiu... Aš tar nauju Amerikos žmonėms!"

(5) Dieną prieš lemtingus 1991-I-13 įvykius Vilniuje, Bushas apie pusvalandį telefonu kalbėjosi su Gorbachiovu. Buvo viešai pranešta, kad pokalbyje buvo svarstyti ir Lietuvos reikalai. Sekančią dieną, kai Bushas laisvino Kuveitą, Maskvos smogikai (aišku, be Gorbachiovo žinios) šaudė į beginklius žmones Vilniuje, o vėliau – Rigoje. (Bet kokias išvadas čia daromės patys.)

(6) Įvairios, Lietuvą remiančios JAV Kongreso rezoliucijos ir Gorbachiovui ekonominės paramos jungimas su laisve Baltijos kraštams buvo Baltųjų Rūmų blokuojamas.

(7) Pagaliau 1991 rudėnį po sovietijos subyrėjimo, JAV-es tapo tik 37-ta valstybe, pripažinusia Lietuvos nepriklausomybės atstatymą.

Tiesa, 1990-1991 m. bėgyje baltieji rūmai kelis kartus priėmė V. Landsbergį, priėmė kelis kartus Lietuvos ministrus pirmininkus, kelis kartus Amerikos lietuvių delegacijas. Yra

tačiau viešai žinoma, kad jokios konkrečios, viešos paramos Lietuvai nebuvo. Priešingai, vis buvo patariama, tiesiog trinama: derėkitės su Maskva. Lietuva visą laiką kaip tik ir siekė derybų, tačiau su ja žmoniškai nekalbėjo Maskva. Šį faktą, pasitraukęs iš Užsienio reikalų ministro pareigų, viešai patvirtino Busho patarėjų išgarbintas Ševernadzė.

Tad vertinant Busho administracijos laikyseną Lietuvos atžvilgiu, išvada yra nesugriauinama: Baltijos kraštų reikaluose Busho pasitikėti negalima!

Ko galima tikėtis iš Clintono? Sunku pasakyti, nes šiuose reikaluose Clintonas yra naujokas, jo nusistatymo nežinome. Tiesa, turime JAV LB išgautą, 1992-IX-2 d. padarytą Clintono pareiškimą, kuris Baltijos kraštams yra palankus. Tačiau tai tik rinkiminiai pažadai: kaip gali žinoti, kas tikrai to žmogaus galvoje ar širdyje?

Tad, neskaitant Ross Perot kandidatūros, už kurį kandidatą, visai rimtai kalbant, reiks nuspręsti balsuoti? Konkrečiai pasisakyti už vieną ar antrą kandidatą, taip kaip Amerikos didieji laikraščiai pasisako savo vedamuose, DIRVOS bendradarbiui šio straipsnio rėmuose netinka. DIRVA vistiek yra Amerikos lietuvių visuomeninė institucija. Ir tradiciniai ir teisiniai bet kuriam laikraštyje "viešo pasisakymo" privilegija priklauso leidėjui ir redaktoriui.

Tačiau šio išvadas skelbti galima. Mano išvados būtų tokios:

1. Nei Bushas nei Clintonas stebuklų nepadarys. Nei vienu nei kitu pilnai pasitikėti negalima.

2. Busho prezidentavimo duomenys yra prasti tiek JAV ekonomikos, o ypač Lietuvos reikalų akiračiuose.

3. Clintonas yra kaip komplikotos, diferencinės lygties nežinomas – klausukas tiek JAV ekonomikos politikoje, tiek Lietuvos reikaluose.

Esant tokiai padėčiai, tenka sverti paskutinį tuziną Reagano-Busho prezidentavimo metų ir skverbti už miglomis bei rinkimiais pažadais supamą ateitį. Būtinai balsuokime. Balsuokime galvodami, kad su pasirinktuoju kandidatu šio šimtmečio pabaiga bus dosnesnė ir Amerikai ir Lietuvai.

(Pabaiga)

Skaitykite ir platinkite
DIRVA

KETVIRTIS AMŽIAUS DIPLOMATINĖJE TARNYBOJE

Lietuviai Amerikos ambasadoje

(Tęsinys iš praėjusio numerio)

Praėjusią savaitę buvo išspausdintas pokalbis su Amerikos ambasados Lietuvoje ekonomikos reikalų patikėtininiu Algirdu RIMU. Šiandieną pateikiame antrąją šio interviu dalį – kalbamės su diplomato žmona Ramune RIMIENE.

– Kaip ir kada Jūs ir Jūsų vyras atsidūrėte Amerikoje?

– Nei vyras, nei aš į Ameriką patys nevažiavome. Mus 1944 metais išsiųzė į Vakarus besitraukiantys tėvai. Man buvo apie pusantrą, o Algiiui – beveik ketveri. Važiavome iš Kau no, o vyro tėvai – iš Vilniaus. Šeimos nė nebuvo pažįstamos. Patekome į Augsburgą pabėgėlių stovyklą ir tik 1949 metais išplaukėme į Ameriką. Gaila, kad mano senelis Juozas Vilkutaitis (Keturakis), parašęs "Ameriką pirtyje", pats Amerikos taip ir nepamatė – mirė Vokietijoje. Dar prisimenu laivą, kuriuo plaukėme į New Yorką, artėjančią svetimą žemę... Pradžia buvo sunki – neturėjome pinigų, nemokėjome kalbos. Tėvelis pasiskolino 50 dolerių, nuėjo į cukraus fabriką ir pradėjo ten dirbti.

– Jūsų vaikystė nebuvo lengva ir nerūpestinga.

– Augome tėvų mylimi, buvome visi kartu, ir tuo džiaugėmės. Gyvenome Brookline, kuris vadinamas prastu New Yorko rajonu. Tais laikais ten buvo daugybė lietuvių, ir mums buvo gera. Tikėjome ateitimi.

– Šeštadieniais lankėte lietuvišką mokyklą?

– Taip, mes visi tada gyvenome savotišką dvilypį gyvenimą – iki šeštadienio mokėmės angliškoje mokykloje, o šeštadienį – Lietuviškoje, kurioje mano mama mokytojavo dešimt metų. Su savo būsimo vyru į lietuvių mokyklą iš Brooklino važiuodavome tuo pačiu traukiniu... Artimiausią draugavome, landydami lietuvių tautinių šokių būrelį, kuriam ir tada vadovavo ne nuilstančioji Jadvyga Matulaitienė.

– Pradėjote šokti poroj ir tebešokate... Ar visos Amerikos lietuvių šeimos taip palaikydavo lietuviš-

kumą?

– Mūsų šeimos nebuvo išimtis. Esame dėkingi tėvams, kuriems pasisekė mus užauginti lietuviškai, išmokyti kalbos, įskiepyti meilę tolimai tėvynei. Tėvai, sunkiai dirbdami, vis primindavo, kad mes turime išmokyti lietuviškai, bet taip pat gerai mokėti ir anglų kalbą.

– Mačiau Jus koncerte Sporto rūmuose su dviem sūnumis, kurie Jūsų dėka, matyt, irgi susidomėjo Lietuva.

– Amžinos mūsų klajonės po pasaulį jų vaikystę kiek apsunkino, jiems neteko lankyti lietuviškos mokyklos, bet kalbėti išmoko. Vargu su jais neturėjome – visur greit prisitaikydavo. Daug kur buvo angliškos mokyklos. Dabar vyresnysis Algis Paulius studijuoja Amerikoje teisę (jam 22 metai). Jaunesnysis, devyniolikmetis Andrius moko si garsioje Massachusetto universitete. Per vasaros atostogas atvažiavo pas mus. Abu Vilniaus universitete gilina lietuvių kalbos žinias.

– Atrodo, kad diplomato žmonos gyvenimas nepavydėtinas. Štai ir vaikai vieni likę, ir naujakurstės nesibaigia...

– Taip gyventi nelengva, užtat įdomu. Reikia išmokyti balansuoti tarp to, kas įdomu, ir to, kas sudėtinga, kiekvienoje šalyje ieškai ko nors pozityvaus, sužinai ką nors nauja. Jeigu tik atvažiavęs imsi aimanuoti, užsisklęsi savo problemų rate – būsi nelaimingas. Viso to mudu išmokome anksti, manau, ir mūsų vaikai taip pat.

– Kuo ypatinga Jūsų kelionė į Lietuvą?

– Lietuva – tai viso mūsų gyvenimo svajonė, tai malonus netikėtumas ir laimė.

– Ar nepabosta Jums, tu rintis įdomią profesiją, vien žmonos pareigos?

– Diplomato žmonos prastai rūpinasi vien labdara. Aš esu baigusi New Yorko universitetą. Studijavau, kaip mes sakom, kalbos terapiją. Lietuvoje tai vadinama logopedija. 1967 metais gavau magistro laipsnį. Kur begyventume, sten-

giuosi pritaikyti savo žinias. Gvianoje ir Ekvadore labdaros pagrindais dirbau su atsilikusiais vaikais. Washington, kur vaikams augant pragyvenome septynetą metų, dirbau lietuvių vaikų darželyje. Airijoje buvau grįžusi į Universitetą ir apgyniau daktarą.

– Norėtumėte palinkėti pritaikyti savo žinias ir Lietuvoje.

– Lankiausi Šiaulių pedagoginiame institute, tikiuosi nuo rudens šį tą ten nuvcikti.

– Taigi nuobodžiauti nemėgstate.

– Ir nemėgstu, ir neturiu kada. Vyras labai užsiėmęs, galima sakyti, dirba septynias dienas per savaitę. Reikia ir juo, ir vaikais pasirūpinti. Abu labai mėgstame teatrą, muziką, dailę. O Vilniuje tikrai yra kur nueiti ir ką pamatyti. Net daugiau nei kitur. Be to, kartais talkinu ambasada.

RUSŲ REIKALAI AMERIKOS RINKIMUOSE

Antanas Dundzila

Liepos 23 d. DIRVOJE jau rašėme apie Amerikoje leidžiamą "pirmąjį nepriklausomą rusų – amerikiečių laikraštį", vadinamą "We – Mbi". Šiuo kartu pranešime apie to dvisavaitinio, didelio formato, spalvoto, plačiai iliustruoto, Washington ir Maskvoje redaguojamo laikraščio 14-tam numeryje tilpusius straipsnius Amerikos rinkimų tema. Lietuviams juk svarbu žinoti, ką apie Bushą ir Clintoną (tą numerį leidžiant Perot dar nekan didatavo) angliškai kalba rusų interesai.

Didžioji pirmojo puslapio antraštė nieko nevynioja į popierį. "Katras geresnis Rusijai?" riebiomis raidėmis klausima. Šitokios antraštės padrąsintas, aš siūlyčiau ir DIRVOS skaitytojams klausti: "Katras gali būti geresnis Lietuvai?"

Viso šia tema laikraštis talpina keturis didokus straipsnius, kurių reikšmingesnius teigimus čia komentuosime.

Rusai į rinkimus tolimoje Amerikoje žiūri paprastai ir pragmatiškai. Jie yra suinteresuoti savo tėvyne, jiems rūpi tik vienas klausimas, t.y., katras kandidatas būtų Rusijai geresnis.

[rodinėjama, kad, bendrai imant, respublikonų partijos prezidentai sovietams buvę geresni. Pradedama su demokratu Trumano, kuris "pradėjo šaltąjį karą" – ar čia ne stebinantis akiplėšiškumas??? Branduo linų ginklų lenktynės prasidėjo Kennedy eros metu,

ieškojau Scnamiesyje butų sau ir kitiems darbuotojams. Kai ką suradau. Pėsčia bevaikščiodama tiesiog įsimylėjau senąjį Vilnių.

– Ko gero, būsiu sutikusi laimingus žmones...

– Laimingu būti irgi reikia mokėti. O gal tai mūsų klajojančios šeimos charakterio bruožas – mokėti džiaugtis tuo, ką likimas davė, branginti artimus žmones. Beje, šie bruožai būdingi daugumai diplomatų šeimų. Kai pagalvoju, tai mūsų gyvenime iš tiesų nebuvo nė vieno neįdomaus mėnesio. Nė kiek neperdedu, taip sakydama.

Papasakojau apie ponus Rimus ne iš tuščio smalsumo, nei idealizuodama jų šeimą, o norėdama parodyti, kas tie lietuviai, dirbantys Amerikos ambasadoje. Beje, ten yra ir daugiau mūsų tautiečių, augusių toli nuo tėvų žemės.

tuoj po Kubos krizės. Carteris palaidojo detantę, priešinasi sovietų invazijai Afganistane ir boikotavo Olimpinius žaidimus Maskvoje.

Daug šilčiau yra išskaičiuoti respublikonų prezidentų nuopelnai, pradedant Eisenhoweriu, kuris pradėjo ieškoti dialogo su Kruščiovu ir t.t. ir t.t. – vis randa ka

– a nors sovietams bei rusams gero Nixono, Fordo, Reagano ir Busho prezidentavimuose.

Seka išvada, cituoju ją: "Su pasitikėjimu galima priieiti, kad sekančių keturių metų bėgyje respublikonas Bushas bus geresnis šiaandieninei Rusijai, negu demokrat Clintonas". Šiame (tai Washingtono vienas iš dviejų redaktorių) Sergei Dardikin straipsnyje, tarp Busho nuopelnų paminėta ir Lietuva: "Busho 'palaukime ir pažiūrėkime' politika išsaugojo Maskvą su Washingtonu nuo krizės po kraujo praliejimo Vilniuje, Lietuvoje 1991 sausio mėnesį." Klauskite savęs, DIRVOS skaitytojai: ar ir jūs už tą palaukime ir pažiūrėkime politiką segate Bushui ordiną?

Toliau poroje straipsnių teigiama, ką ir kiti rašo, kad Bushas yra "žinoma" Baltųjų rūmų asmenybė, o Clintonas – padėsiąs Rusijai, bet pirmiau tik padėdamas Amerikai. Išskaičiuota Busho visokeriopa finansinė parama buvusiai sovietijai – pasirodo, kad jos susidaro apie \$22 bilijonai...

Čia vėl klausiu DIRVOS skaitytojų: kiek iš šitos sumos teko sovietų-rusų okupacijos nuniokiotai Lietuvai arba, bendrai, Baltijos kraštams? Ryšium su sovietų imperijos žlugimu, pacituotas Lietuvai palankus buvęs JAV Valstybės departamento pareigūnas, Paul Goble: "Aš Valstybės departamente turbūt buvau vienintelis, ta proga gėręs šampaną!"

Rinkimų proga Maskvos jaunimo tarpe buvo pravaista apklausa, ką rusai norėtų matyti išrinktu Amerikos prezidentu. Bushas gavo 78% balsų, Kennedy – 17%, o Clintonas nesuminėjo nė vienas jaunuolis. Viceprezidentas Quayle gavo 1%...

Vertinant Clintoną, straipsnyje teigiama, kad, jį išrinkus, rusams paskirti finansiniai ištekliai nebus nutraukti, tačiau įsidėmėkite šį teigimą – rusams yra svarbu, kad nebebus galima tikėtis dar daugiau pinigų iš Amerikos (sic!). Netikima, kad išrinkus Clintoną prezidentu, jis būtų svaria asmenybe pasaulinėje arenoje. Nors Clintonas ir yra viešai pareiškęs savo pritarimą bendrajai Busho užsienio politikai, rusus baugina Clintonas grąšinimas apkarpyti visokią paramą užsieniui, ypač jei Amerikos vidaus ekonomika pirmiau neatsistos ant kojų.

Išvadas palicku skaitytojams.

Negalima nepaminėti straipsnio dar ir kita tema. Tame pačiame laikraštyje plakama Estija, nes "Rusijos žydai bėga nuo pavojaus" (p. 1). Kodėl? – Todėl, kad nepalankus pilietybės įstatymas, kad auga antisemitizmas. Trumpai suminėjus estų jaučiamą okupacijos bei kolonizacijos skriaudą, rašoma apie estų tariamus prasižengimus.

O štai, p. 2 paduodamas įdomus faktas, kurio aukščiau nežinojome. Estai rengeši paminėti Estų legijono, II-jo Pas. karo metu kovojusio vokiečių pusėje prieš sovietus, 50 m. sukaktį. (Vėliau šis legijonas tapo SS daliniu, o Estiją okupavus sovietams – daug legijonierių partizanavo rezistencijoje prieš okupantą.) Kai Tartu žydų bendruomenės vadai užprotestavo prieš tokį renginį, atsirado puolimai ir grąšinimai žydams, tas skelbiamas antisemitizmas. Čia tikėtų paklausti: kur glūdi tos Estijos pilietybės taip norinčiųjų gauti lojalumas – ar jis Estijos Nepriklausomybės

(Nukelta į 6 psl.)

KŪRYBA IR MOKSLAS

APIE MŪSŲ PALYDOVĄ VIRUSĄ

Dr. A. Čepulis

Nobelio premijos laureatas Sir Peter Medwar sako, kad virusas yra blogos naujienos, įvytiotos į ploną apsiaustą. Virusas yra labai mažas ir paprastas, labai dažnas ir kartais pavojingas mūsų palydovas. Mes visi žinome apie virusus, nes beveik visi esame turėję slogą. Žmonijos istorijoje viruso sukeltos ligos kainavo daug daugiau gyvybių, negu visi karai. Ne tik atskiri žmonės, ir miestai, bet ko ne tautos būdavo siaubingai nuniokotos, šen ir ten išlikdavo tik maži būreliai gyventojų. Žmonėms keliaujant toliau ligos plėtėsi dar greičiau, tik niekas nežinojo ką daryti, kaip apsisaugoti.

Virusinės ligos yra, turbūt, tiek senos kiek ir pati žmonija. Egipte prieš 300 metų faraono Ramses V mumija rodė tikras raupų pasėkas. Kitur, sunykusios mumijos kojos rodė, kad greičiausias buvo Poliomielito pasekmė. XV šimtmečiu buvo galvojama, kad epidemijos kildavo dangaus kūnų įtakoje arba influencijos. 500 ispanų conquistadors vedami Hernando Cortez lengvai užkariavo Aztekų valstybę, nes vienas kareivis atsivežė raupus. Sako, kad per dvejus metus mirė 3 milijonai indėnų.

Kadangi virusinės ligos būdavo daug pavojingesnės naujiems gyventojams, tai anglų užkariautojai ir kiti europiečiai tyčia užkrėsėdavo vietinius gyventojus. Daug moterų ir vaikų mirė nuo tų paslaptingų ligų. Įstatymai prieš biologinį karą tada dar nebuvo net svarstomi.

18 šimtmečiu skaičiuojama, kad 95% gyventojų sirgdavo raupais, 10% mirė. Raupai buvo didžioji aklumo priežastis. Kai Napoleonas su savo kariuomene buvo nusiųstas į Haiti salą, geltonoji karštligė per mėnesį sunaikino daugumą jo vyrų. Statant Panamos kanalą, nuo geltonosios karštligės per pirmus 8 metus mirė apie 20.000 darbininkų.

Žmogaus bejėgumą pradžioje šio šimtmečio rodo Influenzos epidemija 1918 metais, kai pasaulyje iš 2 milijonų sirgusių, mirė 20 milijonų, o Amerikoje sirgo 25

milijonai ir mirė 500.000. Tas 1918 metų virusas ir šiandien laikosi laukinėse antyse ir tik retai pasirodo pas kiaules, o dar rečiau pas žmones. Kai kas gal atsimena 1976 metų paniką, kai daug kas norėjo skiepyti visą Ameriką nuo 1918 metų flu.

Viruso elgesys dar yra pilnas paslapčių. Pereito šimtmečio gale, rusų botanikas Dimitri Ivanovski tyrinėjo tabako mozaikos ligą. Ligos vardas kilo nuo dėmių ant tabako augalo lapų. Ivanovskis naudodamas skystį, išspausdą iš tokių augalų, galėjo be sunkumo užkrėsti sveikus augalus. Jis buvo labai nustebintas, kad ir per labai smulkų porcelano filtrą perėjęs skystis dar buvo užkrečiamas. Nors ir labai įdomus pasirodė šis įvykis, bet Ivanovskis nesusprato jo reikšmės ir spėdamas, kad tai yra bakterijų nuodų veikimas, juo toliau nesidomėjo.

Penkiais metais vėliau olandas Martinus Beijerinck pravedė panašų bandymą, tačiau padarė kitas išvadas ir toliau betyrinėdamas nutarė, kad tai yra visai naujas organizmas, kuris gali daugintis tik gyvoje celėje. Taip buvo atrastas virusas.

Du vokiečių mokslininkai Friedrich Loeffler ir Paul Frosch panašiai filtravo snukio – nagų ligą tuojrodami ir čia viruso priežastį. 1915 metais anglas Fredrick Twort pastebėjo, kad dalis jo auginamų bakterijų kultūrų išmirdavo. Ir čia porcelano filtru įtarė virusą. Vėl nebuvo skirta daug dėmesio iki Pasteuro instituto kol Felix d'Herelle giliau pažiūrėjęs nusprendė, kad tai yra virusiniai bakteriofagai, kurie naikino bakterijas. Tai sukėlė sensaciją ir buvo plačiai spaudoje nagrinėta.

1930-tų metų bėgyje vokiečių atrastas elektroninis mikroskopas parodė virusą žmogaus akiui.

Kas yra tas virusas? Jei žmogaus būty be dauginimosi yra daug kitų dvasinių ir medžiaginių tikslų, tai viruso vienintelis tikslas yra tik daugintis. Kiek žmogaus kūnas yra sudėtingas, tiek virusas yra paprasčiausias mažas rinkinys genetinių žinių, kurios svetimoje celėje tvarko jo dauginimąsi. Kad virusas galėtų daugin-

Vilniuje pasirodė bostoniško poeto Zigmo Gavelio poezijos knyga "Mano žemė krauna žiedus". Tai jau antra knyga 1991 m. nors pastaroji pasirodė tik šiais metais.

Ši knyga skiriasi nuo pirmykščios savo turiniu, nes pirmoji "Voro tinklas" buvo skirta vaikams, o ši – visiems.

Fil. Goethe yra pasakęs, kad "kas nepažįsta gamtos, tas nepažįsta meno ir muzikos ir todėl jo gyvenimas nepilnas". Šioje knygoje poetas Zigmą Gavelis per daug pažįsta gamtą. Jeigu poetas daugiau jaučia, nei eilinis žmogus, tai iš šios knygos matyti tas jausmas.

tis, tos genetinės žinios turi būti įneštos į tinkamos lastelės vidų.

Slogos virusas ieško kvėpuojamų takų, polio siekia pradžioje gerkles ir vidurius, o iš ten eina į nervų celes. Geltingė turi rasti kepenis, nes kitose celėse ji negali daugintis. Virusai, kurie pasiekia žmogaus kūną neranda daug kelio į sau tinkamas celes, kiti yra sunaikinami organizmo gynybos. Maža jų dalis įeina į celės vidų pradeda daugintis ir sukelia ligą. Įsibrovėlis į celę priverčia ją gaminti naujus virusus. Ta gamyba vyksta naudojant branduolinės rūgšties (RNA) pasiuntinį ir enzimus.

Enzymas yra medžiaga, kuri pati nesikeisdama pagreitina cheminę eigą. Naujų virusų karta paliečia celę kai kada visai ją sunaikindami, kartais tik pažeisdami. Yra virusų, kurie įeina į celę nesidaugina, bet įsijungia į jos genetinę sistemą ir ramiai sėdi. Dar kiti, pakiečia celę taip, kad ji pradeda daugintis ir augti be tvarkos, ką mes vadiname vėžiu.

Pačios svarbiausios ligos kaip AIDS ir kai kurios vėžio rūšys yra sukeliamos Retroviruso. Jis naudoja ypatingą dauginimosi būdą ir tuo tarpu yra labai sunkiai suvaldomas. Virusai pasiekia sau tinkamas organizmo lasteles įvairiais keliais. Kvėpavimo takai pirmiausia yra kelias slogai ir influencijai, bet ir tymai, vėjaraupiai ar kiaulytė eina ten pat. Virškinamasis traktas pralėdžia ypač polio ir kai kurias geltinges rūšis. Kartais ligoninės personalas dirbdamas su krauju gali užsikrėsti geltinge – B, o naudodami nešvarias adatas gauna ir AIDS.

(Bus daugiau)

ZIGMO GAVELIO ANTRAI POEZIJOS KNYGAI PASIRODŽIUS

Vaclovas Senūta

Gavelio sielai dainų ir pasakų pasaulis yra gražesnis ir labiau viliojantis, negu kasdienis, kuriame monotoniškai kartojasi tie patys darbai ir vargai. Poetai tokią kolegą, kaip Gavelis, vadiną "poetas žemininkas". Ir tas vardas jam tinka daugiau, nei kuriam kitam poetui, nes jo kūryba yra pagrįsta medžiaginio ir ne medžiaginio pasaulio tikrove ir poeto harmoningu santykiu.

Poetas Gavelis yra konkretus, vaizdingas, įaugęs į žemę, glaudžiai susijęs su

regimojo pasaulio daiktais ir ypač su lietuvišku gamtovaizdžiu. Jis tikrovę supranta žemės prasme, ir todėl ne viename savo eilėraštyje, kalbėdamas sodria kalba bei medžiagos svorį išlaikančiais įvaizdžiais duoda konkrečių žemės vaizdų. Jo gyvenimo nepalaužė vakarų kultūros įnašas. Aišku jis jaučia stiprų lūžį savo paties patirtyje: tolimos vaikystės pasaulis nesiderina su vakarų kultūros vėlesniu įnašu.

Lai bus man leista pradėti nuo gamtos

"Šaltinis"

"Žengiu į pakalnę su metų našta,
Klaupiu aš prieš tyrą šaltinį.
Čia mano jaunystė rasta,
Uždegus žiedą pirmutinį".

Pavasari autorius išreiškia eilėraštyje "Žibutė":

Iš po sniego – prieš saulutę
Šypsosi linksma žibutė,
Ji veidelį sukinėja,
Kai vėjelis glamonėja"

Poetas Gavelis nesisvaisčia lietuviškais, visiems suprantamais žodžiais. Tėvynės ilgesį Gavelis išreiškia eilėraščiu

čia lietuviškais, visiems suprantamais žodžiais.

Tėvynės ilgesį Gavelis išreiškia eilėraščiu

"Norėčiau".

"Tik vienu žvilgsniu už vandenyno
Pažvelgt, ar tėviškės laukų žaizda užgis?
Ar ten, kur pikto priešo koja mynė,
Išdrįsta augt lietuviškas rugys?"

Pažvelgt pro pakelės smūtkelio petį
į degančius saulėlydį langų stiklus
Ir kregždės, ar jos pastogėj sukli lizdą keta,
Ar gandras ažuolo viršūnės tūpdamas užklius.

Ir koks nebūtų pasaulis gražus, bet visų gražiausia "Mano tėviškė", kur pasau-

lio turtų poetas neišmaino už savo tėviškę.

Nei po lietaus, nei po audros
Dangus nebuvo toks skaidrus.
Taip nespindėjo mėlynai,
Kaip mano tėviškės linai.

Be mano tėviškės nebus
Geltonas auksas man skambus –
Pasaulio turtai nežibės,
Be mano žemės, jos garbės...

Poetas savo eilėraščiuose paliečia visą gamtos grožį kiekvienu metų laiku,

kad ir rūtų rudenį sušvelnina:

Žvelgiu į rūtų dangų
ir rudenį virš tėviškės laukų juntų:
Ten gervės į pietus jau skrenda,
O lango stiklą aptėškia lietūs.

Tėvynės pavergimą išreiškia savo eilėraštyje "Piligrimas"

Už taiką Kremliaus rėkiančios reklamos,
Už jų raudoni, kruvini veidai.
Tai jie pasaulyje, taika ar karas, lemia –
Dėl jų tu žemėj vietą praradai!

(Nukelta į 6 psl.)

MŪSŲ PINIGAI LIETUVOJE LAUKIAMI, BET PATARIMAI NEGIRDIMI

JAV LB XIII Tarybos Antroji Sesija
Pranas Joga
 (Rašinio pabaiga)

Tarybos komisijų išvadų santrauka.

Švietimo komisijos pirmininkas Juozas Polikaitis pristatė sekančius nutarimus:

- a) teigiamai įvertinamas Švietimo tarybos darbas;
- b) skatina XIII Tarybos pirmosios sesijos nutartus darbus tęsti ir jos užbaigti;
- c) įpareigoja JAV LB apylinkes įjungti lituanistines mokyklas į parengimų programas ir visokeriopai remti;
- d) ragina apylinkių valdybas sudaryti galimybę, kad nors vienas lituanistinės mokytojas dalyvautų mokytojų studijų savaiteje;
- e) ragina Švietimo tary-

bą išleisti naują Gintarėlės laidą Lietuvoje naudojantis pirmosios laidos klišėmis;

f) ragina paruošti sekančius leidinius: pratimų lankstinukus, vadovėlių mokytojams su patarimais, parūpinti tinkamus vadovėlius visiems skyriams.

Kultūros komisijos pirmininkas dr. Petras Kisielius pristatė sekančius nutarimus:

- a) remia Kultūrinių reikalų tarybos planus ruošti jungtinius kultūrinius renginius Lietuvoje ir Amerikoje;
- b) prašo Lietuvių Fondą tęsti skyrimą pinigų kultūrinėms premijoms;
- c) siūlo surengti kilnojimą išeivijos leidinių parodą Lietuvoje;
- d) siūlo Krašto valdybai tartis su Lietuvių Fondu prašant stipresnės paramos kultūrinei veiklai;
- e) ragina archyvinę medžiagą perduoti Pasaulio lietuvių archyvu;
- f) ragina LB žmones remti Lietuvos menininkų pastangas kai amerikiečių institucijos susidomi jų darbais.

Visuomeninių reikalų komisijos pirmininkas Zigmas Viskanta. Nutarimus pristatė dr. Zigmas Brinkis:

- a) Pritaria JAV komercinio centro įkūrimui Lietuvoje ir prašo Krašto valdybą šiuo klausimu įtaigoti JAV valdžią;
- b) pritaria Lietuvos ambasada, socialinių ir visuomeninių reikalų tarybos organizuoti humanitarinę konferenciją Washingtone lapkričio 7-8 dienomis;
- c) įpareigoja Krašto valdybą suorganizuoti konkursą dovanai Lietuvos nepriklausomybės atstatymui atžymėti;
- d) skatina Krašto valdy-

bą siekti Karaliaučiaus krašto demilitarizavimo ir rusų karinių pajėgų atitraukimo;

e) ragina Lietuvos politines partijas, frakcijas bei sąmbūrius vienyti;

f) rekomenduoja Krašto valdybai turėti savo atstovą Lietuvoje.

g) siūlo priimti rezoliuciją pritariant senatoriaus Robert Bird pakeitimui pridėdant apribojimus Rusijai pagalbos sąlyginai su rusų kariuomenės atitraukimu iš Lietuvos, Latvijos ir Estijos.

Socialinių reikalų komisijos pirmininkas Adolfas Armalis pristatė pasiūlymus:

- a) komisija neturi duomenų kaip praeitų metų komisijos nutarimai buvo vykdomi LB apylinkėse;
- b) įpareigoja Socialinių reikalų tarybą prašyti ir raginti LB apylinkių valdybas pristatyti Socialinių reikalų tarybai asmenį, kuris rūpintųsi apylinkėje gyvenančių asmenų socialiniais reikalais;
- c) siūlo Krašto valdybai duoti Lietuvos vaikų našlaitynų ir senelių prieglaudų adresus LB apylinkėms ir prašyti juos materialiai paremti;
- d) siūlo Krašto valdybai sutvarkyti Clevelando lietuvių Sodybos priklausomumo klausimą;
- e) aukštai vertina Karolio Milkovaičio darbą gerai redaguojant "Pensininką".

Religinių reikalų komisijos pirmininkui negalint dalyvauti, šiai komisijai vadovavo Daina Kojelytė. Ji pastebėjo, kad nėra Religinės tarybos pirmininko. Todėl, komisija įpareigoja Krašto valdybą laikytis statutinų taisyklių ir sudaryti Religinių reikalų tarybą.

Jaunimo reikalų komisijos pirmininkė Gailė Radvenytė

a) prašo skirti lėšų JAV Lietuvių jaunimo Sąjungos

Finansų komisijai pirmininkavo Linas Kučas. Prieita prie siūlymų:

a) Kontrolės komisijos pateiktas sugestijas patvirtinti;

b) uždaryti Kontrolės komisijos rekomenduotas SOS ir Public Affairs sąskaitas;

c) 1991 metų ataskaitą priimti be pataisų;

d) ataskaitoje duoti palyginimą biudžeto ir išlaidų;

e) prašo Švietimo ir so-

Dalis XIII Tarybos suvažiavimo dalyvių.

Pr. Jogos nuotr.

RUSŲ REIKALAI...

(Atkelta iš 4 psl.)

ar sovietų okupacijos pusėje? Kalbama apie antiseimizmą, bet akis duriančio anti-estiškumo matoma. Apie anti-estiškumą, antilatviškumą ir anti-lituanizmą jau 1991 m. rašyta DIRVOJE.

Šis straipsnis išėjo slepiantis. Tad pabaigai, kaip konjako taurele, nusiraminkime girdėtu rinkiminiu anekdotu.

Klausimas: Koks yra skirtumas tarp Dan Quayle, Bill Clinton ir Jane Fonda? (Kas nežino, J. Fonda yra garsi, politiniai gana arši artistė.) Atsakymas: Iš tų trijų, tik Jane Fonda buvo Vietname... (1992-X-4)

ZIGMO GAVELIO...

(Atkelta iš 5 psl.)

Iš visų tu eilėraščių galima suprasti, kaip Gavelis stipriai prisirišęs prie gamtos ir protėvių žemės, kurioje jis žengė pirmą žingsnį ir išspaudė Dainavos smėlyje pirmą pėdą ir joks vakarų pasaulio kultūros modernizmo vėjas jo negalėjo atplėšti ar nustumti.

Knyga išleido Vagos leidykla Vilniuje, o spausdino Aušros spaustuvė Kaune. Knygoje 61 eilėraščių.

Knyga verta paskaityti visiems, nes joje skaitytojas ras ir savo gyvenimui atitinkamus posmus. Knygos išangoje poetas pateikia savo pergyvento audringo gyvenimo pajautimą.

XIII Tarybos suvažiavimo dalyviai. Iš kairės: Dr. A. Razma, M. Lenkauskienė, dr. Z. Brinkis ir dr. P. Zundė.

Pr. Jogos nuotr.

Gailė Radvenytė – Jaunimo Sąjungos pirmininkė ir Daina Krivickaitė – K.V. išdininkė seka suvažiavimo eigą. Už jų – K. Miklas ir V. Rociūnas.

Pr. Jogos nuotr.

suvažiavimui.

b) įpareigoja LB apylinkes remti jaunimo kongreso ruošą ir I kongresą važiujančius apylinkės atstovus, o tuo pačiu jaunimą aktyviai prisidėti savo darbu lėšų telkime;

c) įpareigoja Krašto valdybą ir apylinkes pasinaudoti jaunimo pagalba darbuose, kurie liečia jaunimą.

cialinių reikalų tarybas pristatyti 1993 metų biudžetą iki lapkričio 1 d;

f) įpareigoja Krašto valdybą išaiškinti Clevelando Lietuvių Sodybos savininkystės klausimą.

Organizaciniu reikalu komisijos pirmininkas Paulius Alšėnas pasiūlė:

a) įpareigoja Krašto valdybą laiku išsiųsti informacinę medžiagą prieš Vasario 16-tąją;

b) Krašto valdyba kartą metuose kviečia apygardų ir apylinkių pirmininkų suvažiavimus;

c) prašoma apygardas ir apylinkes bendradarbiauti "Pasaulio lietuvių";

d) prašoma Krašto valdybą raginti apygardų pirmininkus kviešti apygardoje esančių Tarybos narių ir apylinkių pirmininkų susirinkimus prieš Tarybos suvažiavimą. Tikslas – išgirsti esamus pageidavimus Tarybos suvažiavimui.

(Nukelta į 7 psl.)

DAINAVOS APYGARDOS ŠTABO ŽLUGIMAS

Juozas Petraška

(Tęsinys iš praėjusio numerio)

Mes naikinome inventorių, kirviu sudaužėme rašomąsias mašinėles, šafirografą, rotatorių, radijo imtuvą. Aš, surinkęs visų laikrodžius, taip pat ir Ažuolio kišeninį auksinį dvigubą dangteliu, pasidėjęs ant kaladės, kirvio pentimi sudaužiau. Visa tai rodė, kad ruošiamės mirčiai ir nenorime nieko naudingo palikti čekistams, nors dar šiek tiek vylėmės, kad, sulaukę nakties, gal kaip nors paspruksime. Vėliau vieni pradėjome deginti dokumentus, kiti per viršutinę angą retkarčiais išmesti granatą ar paleisti keletą šūvių, kad sutrukdytume čekistams atkasti bunkerį. Jie, numetę granatų ant angos, po mažos pertraukėlės šaukdavo: "Zdavaite, a inache ubjam". ("Pasiduokit, kitaip užmušim") Mes dar retkarčiais išmesdavome vieną kitą granatą, pašaudydavome, kad ilgiau užtęstume laiką, kuris, galvojome, bus mūsų naudai.

Deginant dokumentus, dūmai ėjo ne tik per dūmtraukį ir angos tarpą, bet ir per oratraukius, kurių čekistai iki tol nebuvo pastebėję. Pamatę rūkstant dūmus per samanas, greitai susigaudė, matyt, nuėmę jas tose vietose, kur rūko dūmai, aptiko vamzdžius ir suprato, kad tai ventiliacija, ir per ją pradėjo leisti į bunkerį dūmines raketas, norėdami mus užtroškinti. Iš dalies jiems (čekistams) tai pavyko. Bunkerio viduje trūko deguonies, popieriai nedege, nebuvo kuo kvėpuoti ir mūsų pastangos sunaikinti archyvinis dokumentus nuėjo per nieką, spėjome sudeginti tik mažą jų dalį. Mėtomos ant angos granatos sprogdavo, tik viena kita šukė pakliūdavo į bunkerio vidų, bet pamažu anga nuo skeveldrų plėtėsi ir vis daugiau šukių pakliūdavo į vidų. Vėliau, kiek prisimenu, granatos, surištos bintu po dvi tris, jau krisdavo į bunkerio vidų. Kur tuo metu buvo kiti partizanai, neprisimenu, ir ar jie buvo visi gyvi, išskyrus Krūmą, neaišku. Ažuolis, prisimenu, sėdėjo ant gultų veidu į mane, maž daug už dviejų metrų, granatos sproginėjo tarp mūsų, šiek tiek į šoną. Po vieno tokio antpuolio pastebėjau, kad Ažuolis pasviręs ir atsirėmęs į gultų skersinį, o kairėje krūtinės pusėje didžiulė žaizda, iš kurios srove veržiasi kraujas. Dar buvo matyti gyvybės ženklų, kažką lyg sakė. Kažku-

ris iš mūsiškių liepė man jį pribaigti, kad nesikankintų, bet aš atsisakiau. Netrukus gyvybė užgeso.

Kiek tęsėsi granatų mėtymas, sunku dabar pasakyti, tik prisimenu, kad mūsų granatų atsargos baigėsi, ginklai pradėjo neveikti, nes sprogimų metu bunkeris drebdavo, smėlis byrėjo ant ginklų. Aš turėjau vokišką automatą, prie diržo iš odos buvau pasisiuvęs kasetes trimis apkaboms, o ketvirta automate. Diržas Lietuvos kariuomenės karininko, odinis su perpečiu. Staiga vieno tokio antpuolio metu pajutau smūgį į kairį šoną ir tarsi kažkokį svaigulį. Atsipeikėjęs pajutau, kad mano diržas laisvas, pasižiūrėjęs pamačiau, jog granatos skeveldra nukirtusi dvigubą diržą kairiajame šone, pilvo srityje, perkirtusi treningo medžiagą, styro atsirėmusi į baltinius. Čekistai, pajutę, kad iš bunkerio vidaus niekas nesipriešina, ėmė intensyviau atakuoti per viršutinę angą. Dauguma ten esančių partizanų buvo apsvaiginti (kontūzyti), o gal ir užmušti, argi tokioje sumaištyje gali pastebėti. Tuo pasinaudodami, čekistai ir "suėmė" dar likusius gyvus.

Kai aš atsipeikėjau, buvau dešinėje bunkerio pusėje atloštas į kalną lauke. Kojos ir rankos surištos viela. Dešiniau pamačiau Liną. Apie kitus nieko nežinojau. Galva atrodė pliš, kairėje

ausyje skambino, cypė, ūžė (ūžia ir iki šiol), o savijautos nemoku apsaityti. Aplink mane stovėjo keturi kareiviai su automatais, o penktas su šunimi. Atsipeikėjęs pirmiausia pagalvojau apie likusius vyrus Balbicriško miške. Nebuvau tikras, kad kankinamas nepasakysiu ko nors nereikalinga, kas galėtų išduoti kovos draugus. Kadangi mane paėmė svetimoje vietoje ir partizanai, buvę bunkeryje, be slapyvardžio, daugiau nieko nežino, tai kilo mintis, jog norint iš pradžių suklaidinti tardymo organus, reikia nesakyti savo tikrosios pavardės ir vietovės, iš kurios atkeliavęs. Taip užsitęstų laikas, ir mano vyrai, sužinoję, kad aš nelaisvėje, imtųsi atsargumo priemonių.

Taip besamprotaujant, prie Lino priėjo karininkas su vertėju ir pradėjo pirmąją apklausą. Kiek paklausinėjęs apie jį patį, pradėjo klausinėti apie mane: pavardę, vardą, iš kur kilęs, slapyvardį, pareigas, iš kokio dalinio ir t.t. Pasirodė, Linas apie mane viską žinojo ir smulkiai papasakojo čekistui. Išdavė ir antrąjį slapyvardį (kai mane paskyrė grupės vadu, norėdamas suklaidinti saugumą, kas vadovauja Vaidoto grupei, pakeičiau slapyvardį Patrimpas į Lapaitis). Paskutinis klausimas Linui buvo: "Ar žinai daugiau bunkerių čia, miške?" Linas atsakė žinąs ir pažadėjo parodyti. Jam atrišo kojas ir lydimas keturių kareivių su automatais ir šunimi nuėjo į mišką. Vėliau sužinojau, kad bunkeriai buvo tušti, o parodytame Pievagalių kaimo bunkeryje žu-

vo Margio grupės vadas Klevas-Subačius ir partizanas Mislinčius. Po tokio Lino-Macevičiaus atvirumo teko atsisakyti savosios versijos, nes tai buvo beprasmiška.

Netrukus prie manęs priėjo stambaus kūno sudėjimo pulkininkas leitenantas (pulpulkininkis). Užlipęs ant kalnelio netoli manęs, sustojo ir pasakė "labą dieną". Aš labai nustebau. Kadangi buvau streso būklėje, jam nieko neatsakiau.

Atsisėdęs šalia iš dešinės pusės, ėmė klausinėti, ar esu tarnavęs Lietuvos kariuomenėje, o jeigu taip, turįs pažinti laipsnius, tuo lyg norėdamas atkreipti dėmesį į savo aukšto rango kariškio titulą, prisistatė esąs Lietuvos Socialistinės Tarybinės Respublikos saugumo ministro pavaduotojas Martavičius ir neskubėdamas išsiėmė pakelį papirosų "Kazbek", pasiūlė ir man užrūkyti. Aš buvau girdėjęs, kad duodami rūkyti tuo pačiu momentu kuo nors kerta per burną, bet argi gali būdamas tokioje padėtyje pasipriešinti?

Vieną papirosą padavė man tiesiai į burną, nes mano rankos surištos, išsiėmė ir sau ir, abu uždegęs, išmėgė žvilgsnį ir ėmė mokyti, kaip aš turiu elgtis, kada esu jų rankose. Patarė būti protingam ir viską, ką žinau apie partizaninę veiklą bei žmones, sąžiningai išdėstyti, nes jiems (saugumui) viskas aišku, tik norį patikrinti

mano sąžiningumą ir nuo to, kaip elgsiuosi, priklausys mano tolesnis likimas.

Anksčiau man teko bendrauti su įvairių profesijų žmonėmis, iš jų ir su juristais bei tardytojais, kurie papasakodavo įdomių atvejų, pavyzdžiui, jeigu tardomas žiūri tardytojui ne į akis, kaip to reikalauja taisyklės, o į tarpuakį, jis nepagauna tardomojo akių žvilgsnio ir nepalaužia jo psichologiškai. Taigi, kai Martavičius ėmė pamokslauti ir įsmeigė į mane savo žvilgsnį, prisiminęs tuos pokalbius, nutariau išbandyti tą metodą ir įsistebeilėjau jam į tarpuakį.

Taip surūkėme papirosus, ir Martavičius, kaip man pasirodė, neišlaikė nepagaunamo mano akių žvilgsnio ir nusiuko numesti nuorūką. Vėl išsiėmęs papirosų, kartojo tą pačią procedūrą ir, kol surūkėme po antrąjį, dėstė savo samprotavimus norėdamas mane nuteikti sau palankia linkme, o mano akys visą laiką "ganėsi" jo tarpuakyje.

Baigęs pamokslus, pasiėmė, paėmė keletą žingsnių ir atsukęs pasakė: "Nebijok, tavęs nemuš, jeigu būsi protingas". Žinoma, aš tais žodžiais netikėjau. Tokia mano pirmoji pažintis su aukšto rango čekistu. Tarp kitko, mus ėmė Vilniaus saugumas, o Martavičius vadovavo visai operacijai.

(Bus daugiau)

MŪSŲ PINIGAI LIETUVOJE

(Atkelta iš 6 psl.)

Specialiai buvo diskutuojama susidariusi padėtis tarp Krašto valdybos ir lietuvių Fondo. Spaudoje buvo pažerta kaltinimų abiem dėl kultūrinių premijų nutraukimo. Paaiškėjo, kad tai buvo padaryta Lietuvių Fondo suvažiavime tuo metu kai vyravo nuotaikos, kad reikia viską atiduoti Lietuvai.

Atidavus 1 milijoną ir stebint pinigų panaudojimą kyla klausimas ar ateityje nereikėtų būti atsargiems. Taip pat svarbu, kad kuo daugiau Lietuvių Fondo narių dalyvautų asmeniškai Fondo suvažiavimuose. Tik tokiu būdu bus išvengta įvairių sprendimų, kurie gali būti neneudingi lietuvių kultūriniam gyvenimui ir švietimui.

1993 metų biudžetas bus tvirtinamas korespondenciniu būdu.

Sudaryta JAV LB Įstatų ir Taisyklių keitimo komisija, kuriai priklauso Vytautas Kamantas, dr. Vytautas Narutis ir teisinis patarėjas advokatas Kuprys.

Išsibaigus suvažiavimo

laikui darbas baigtas Lietuvos himnu.

Mano asmeniškai pastabos žvelgiant į XIII Tarybos suvažiavimą.

1 Per daug laiko buvo skirta ekonominės paramos Lietuvai projektui. Kyla klausimas ar daugumai LB narių šis projektas yra pats svarbiausias lietuviškoje veikloje. Man asmeniškai atrodo, kad lietuviybės išlaikymas: švietimas, kultūrinių apraiškų ugdymas turi būti mūsų uždavinys. Jau buvo teisingai spaudoje pastebėta anksčiau, kad mūsų pinigai Lietuvoje mieliai laukiami, bet patarimai negirdimi.

2. Visos lietuviškos veiklos svarstymai palikti komisijoms, kuriose dalyvavo vos po kelis asmenis.

3. Tarybos suvažiavime dalyvavo tik 59% rinktų Tarybos narių. Dalis negalėjo dalyvauti dėl rimtų priežasčių. Tačiau, buvo visa cėlė, kurie savo asmeninius reikalus pastatė aukščiau už bendruomeninius darbus.

4. Bendrai nuotauka suvažiavime buvo gera ir darbinga.

JFK – RYGA
\$678.00
į abi puses

- Keliauti galima pradedant spalio 1 d. iki kovo 31 d., išskyrus šv. Kalėdų laiką – nuo gruodžio 17 d., iki sausio 10 d.
- Bilietus reikia išpirkti ne vėliau kaip spalio 31 d.
- Išpirkus bilietą, pinigai negražinami ir kelionės datas pakeisti negalima.

Prašom kreiptis į
Albiną Rudžiūnienę
ar
Kristiną Mitkutę

BALTIC TOURS
77 OAK ST., SUITE 4
NEWTON, MA 02164

Tel: 617-965-8080 Faksas: 617-332-7781

NAUJOS GAIRĖS IR SVARŪS NUTARIMAI

Tautos Fondo Tarybos posėdis

Algirdas Budreckis

Tautos Fondas (angliškai, Lithuania National Foundation, Inc.) yra lietuvių korporacija, kuri buvo įsteigta finansiškai talkinti Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto veiklai ir kaupti lėšas būsimai nepriklausomai Lietuvai. Nuo 1992 m. liepos 1 d. Tautos Fondas betarpiškai perėmė VLIKo neužbaigtų įsipareigojimų vykdymą.

Tautos Fondo (TF) dabartinis uždavinys – parama demokratinės Lietuvos atstatymui visose gyvenimo srityse. Be savo veiklos TF remia institucijų, organizacijų ir asmenų darbą, atitinkanti TF uždavinius. Prie Tautos Fondo veikia jam pavaldus Lietuvos laisvės izdas. Jame sukaupias turtas naudojamas tik tiesioginiai su Lietuvos poreikiais susijusiems uždaviniams.

Tautos Fondo Tarybos posėdis įvyko 1992 m. rugsėjo 27 d. Kultūros Židinyje Brooklyne. Prieš susirinkimą 11 val. ryto kun. Leonardas Andriekus, OFM atnašavo Mišias Tautos Fondo gyvų ir mirusių veikėjų intencija Tėvų Pranciškonų koplyčioje. Tuoju po pamaldų Židinio apaūnėje salėje prasidėjo posėdis, kuris užtruko 6 su viršum val.

Tarybos posėdį atidarė naujas TF Tarybos pirm. Algirdas Sparauskas. Tarybai pritariant jis pakvietė Rūtą Sakienę eiti Tarybos sekretorės pareigas. Pirmininkas paskelbė TF tolimesnės veiklos metmenis, kurie bus konkrečiau suformuluoti ir paskelbti spaudoje.

Viena priežastis, kodėl TF Tarybos posėdis neįvyko anksčiau rugsėjo mėnesį, tai faktas, kad VLIKui nutarus, Tautos Fondo Valdybos pirm. Aleksandras Vakselis buvo pakviestas antrą kartą nuvykti į Lietuvą š.m. rugpjūčio 27 – rugsėjo 8 d.d. Valdybos pirmininkas padarė du išsamius pranešimus.

Kalbant apie Valdybos veiklą, A. Vakselis pranešė, kad TF įsipareigojo vykdyti ar užbaigti net 13 VLIKo neužbaigtų reikalų. Posėdžio metu vėliau TF Taryba papunkčiui svarstė tuos neužbaigtus reikalus.

Valdybos pirmininkas pristatė Tarybai išrinkti ir patvirtinti naujos Valdybos sąstatą, būtent: Rimas Bitėnas, TF istoijos dokumentacijos koordinatorius, As-

tra Bilerienė, izdininkė, Aldona Katinienė, sekretorė, Vytautas Kulpa, vicepirm. ir TF raštinės vedėjas ir Gina Simonaitytė, specialioms vajeaus reikalams narė. Taryba vienu balsu šią Valdybą patvirtino.

Taipgi Petras Palys sutiko bendradarbiauti su TF Valdyba informacijos srityje.

Antrame pranešime Valdybos pirmininkas atpasakojo, kai jiedu su dr. Kaziu Bobeliu susitiko su Vilniaus universiteto vadovybe aptarti Tarptautinių Santykių Instituto atidarymą rugpjūčio 29. Labai įdomus buvo studentų priėmimas į Tarptautinių Santykių Institutą. Po kietų egzaminų iš 60 aplikantų aukštais pažymiais buvo priimti 44. Iškilmingas šio Universiteto Instituto atidarymas įvyko rugsėjo 1 d. Tarp kalbėtojų buvo buv. VLIKo pirm. dr. K. Bobelis. Prieš šias iškilmes buvo atidaryta VLIKui dedikuota biblioteka. Instituto reikalams Tautos Fondas buvo atidaręs \$100.000 sąskaitą New Yorko Vilniaus Universiteto vardu.

Dar balandžio 11 d. posėdyje TF Taryba nutarė skirti 50 stipendijų po \$200 Lietuvos studentams, kurie dirbs sustiprinti tėvynę ir lietuvių savame krašte. Vilniaus Universiteto redaktorius prof. R. Pavilionis pažadėjo išdalinti 19 stipendijų stipendijas (po \$200), nes jie nebuvo sukvieisti laiku priimti jas iškilme.

A. Vakselis ir dr. K. Bobelis turėjo audienciją pas naują ministrą pirm. Aleksandrą Abišalą TF reikalais, ypač dėl VLIKo patalpų, kurias perėmė TF, klausimo. Buvusi Lietuvos vyriausybė pageidavo perimti šias patalpas Washingtono Lietuvos ELTAI. Šis klausimas nebuvo išspręstas šio apsilankymo metu.

Kaip originaliai buvo VLIKo pasiūlyta A. Vakselis apžiūrėjo būsimas TF atstovybės patalpas (gaunamos veltui) Dominikonų g.8, Vilniuje. Atstovų pakviestas Lietuvos spaudos rūmų vyriausias direktorius Antanas Skaisgiris. Jis sutiko tas pareigas eiti be atlyginimo. Bet reikės samdyti sekretorę ir nustatyti šios atstovybės veiklos apimtį. Tai bus LF Valdybos pirmas tikras uždavinys po aprašomo posėdžio.

Po to Tarybos pirm. Algirdas Sparauskas smulkiau išdėstė Tautos Fondo naujas gaires. Jis pasiūlė, kad iki sekančio metinio suvažiavimo veiktų 3 darbo komisijos, būtent:

1. Finansų planavimo K-ja: Jurgis Bobelis, Aleksas Žemaitis, ir Algirdas Sparauskas;

2. Lėšų paskirstymo k-ja: Aleksandras Vakselis, Gina Simonaitytė, Jonas Vilgalys, Jurgis Bobelis, Algirdas Sparauskas, Aleksas Žemaitis ir Jurgis Valaitis;

3. Tikslų ir uždavinių k-ja: Rūta Sakienė, Povilas Švarcas, Jurgis Valaitis, Aleksandras Vakselis ir Vytautas Jokūbaitis.

Taryba pritarė šios sudėties komisijų patvirtinimui. Taipgi pasiūlė ir patvirtino ankstyvesnę palikimų ir testamentų komisiją, į kurią įeina Juozas Giedraitis, Vytautas Kulpa ir Vytautas Jokūbaitis.

Jurgis Bobelis pranešė, kad pastaruoju metu gauta nemaža papildomų paramos prašymų iš Lietuvos studentų. Jis jau pradėjęs sudaryti 80 aplikantų lenteles, kurias pateiks naujai lėšų skirstymo komisijai iširti. Jis pasiūlė pakelti skaičių stipendijų (po \$200) nuo 50 iki 75. Po karštų diskusijų LF Taryba priėmė jo pasiūlymą.

Aleksandras Vakselis pareferavo 14 prašymų iš Lietuvos politinių, visuomeninių bei kultūrinių organizacijų paramos. Taryba nutarė šiuo metu priimti tik du prašymus, nes jie realiai rišasi su demokratizacijos procesu Lietuvos rinkimų metu. Nutarta kitus prašymus perduoti lėšų skirstymo komisijai iširti.

Posėdis užsibaigė 6 val. 30 min. temstant. Sekantis Tautos Fondo Tarybos posėdis įvyks 1992 m. gruodžio 12 d. Kultūros Židinyje Brooklyne.

Pirmą kartą Šilutėje buvo surengta lietuvių išeivijos dailininkės Jadvygos Paukštienės darbų paroda.

Dailininkė, perskaičiusi Amerikos spaudoje apie rengiamą tarptautinį ekslibrisų konkursą, skirtą Vydūno 125-osioms gimimo metinėms, jau pirmajame laiške atsiuntė laisvalaikio sukurtus tris ekslibrisus, įdėjo savo kūrybos atvirukų. Kai autorę pakvietė surengti Šilutėje savo darbų parodą, ji atsiuntė aštuonis savo darbus amerikietiško gyvenimo tematika bei lietuvių išeivijoje rengtų parodų katalogus. Visa tai J. Paukštienė padovanojo Šilutės bibliotekai.

Dailininkės paroda atidaryta Šilutės bibliotekoje.

Giedrė LEŠKYTĖ – rengtos parodos iniciatorė. Žemutinėje nuotraukoje jos draugė apžiūri parodą. L. Jakulienės nuotr.

GEOGRAFINĖ INFORMACIJA

(Atkelta iš 1 psl.)

Dulka, dėkodamas už žemėlapius pastebėjo, kad dabar Lietuvos rinkinys itin išsamus, retai kuris kitas kraštas jam prilygsta.

Šio skyriaus rinkiniais naudojasi visos misijos ir Jungtinių Tautų sekretoriatas. Kitos organizacijos, universitetai ir atskiri asmenys gali jais naudotis per New Yorko Viešąją biblioteką.

Misija teikia informaciją apie Lietuvą didžiosioms žemėlapių leidykloms – Rand McNally, Hammond, National Geographic Society (Nacionalinei Geografijos draugijai). Joms prane-

šė apie sugražintą Marijampolės miesto vardą ir nurodė okupacijos metais jų žemėlapiuose išsiskverbusias įvairias klaidas.

Jungtinėse Tautose New Yorko nuo š.m. rugpjūčio 24 iki rugsėjo 3 d. vyko Šeštoji Geografinių Vardų konferencija. Lietuvą atstovavo misijos patarėjas Algimantas Gureckas. Konferencijoje taip pat dalyvavo Estija. Latvija nedalyvavo, bet atsiuntė pranešimą. Lietuvos ir Estijos atstovai pasinaudojo šia proga ištaisyti kai kuriuose kraštuose vartojamus netikslius ar iškraipytus Lietuvos, Estijos ir Latvijos vietovardžius.

Vytautas Brizgys apžiūri Kalvaičių prekybos stalą Clevelando lietuvių dienų renginyje

V. Bacevičiaus nuotr.

BLAIVYBĖ

Vladas Vijaikis

Būdamas Lietuvoje, važiuodamas autobusu Kauno gatve, pastebėjau mažą iškabėlę: "Motiejaus Valančiaus blaivybės draugija". Šiek tiek susijaudinau dėl tos iškabėlės. Bet nepastebėjau eilių prie durų stovinčių, tad šiek tiek nurimau. Reiškia, blaivininkai dar neužėmė Lietuvos. Blaivininkai labai patvarūs ar net įkyrūs žmonės. Net smetoniniais laikais turėjo savo draugiją. O dar toliau į istoriją skverbiantis, nagis vys kupas Motiejus buvo labai aršus degtinėlės priešas. Anais laikais tik prieš degtinę teko kariauti, o dabar daugybė gėralų į kovą išėjo. Šampanas, alus, konjakas, o degtinės visokiausios rūšių. Čia tau skaidri, čia šiaip sau drumzlina. Vyskupas nusigąstęs iš pagriūdų. Sakysime, vestuvės. Tad kuo jaunuosius pasveikinsi ir į gražų gyvenimą palydėsi? Negi vandenių? Arba krikštynos. Kūdikėlis lopšyje rėkauja. Į naują gyvenimą veržiasi. Tad kuo gi jam keliai į ateitį išklosi? Nesvarbu, kad kūmai naujagimio vardą, tėvų įsakytą, užmiršo ir pakrikštijo kitokiu, jiems pirma į galvą atėjusiu. Vaikinukas augs kaip ant mielių. Jam tik reikia gero palydėjimo. O kaip tą padaryti be kelių bačelių gero alaus ir samo gonėlio? Kas į tą klausimą atsakys? Tokių dar neatsirado.

Liūdniausia šių svarstymų dalis: pakasynos. Štai atsigulė ant ažuolinės lentos geras gaspadorius. Visi jį mylėjo. Gal ne tiek mylėjo kiek gerbė. Gal ne tiek gerbė, kiek bijojo. Bet ne čia klausimas. Negyvai gu-

linių reikia gražiai į aną pasaulį nulydėti. Giminės, kad ir nenorėdami, turi imtis pastangų, kad kaimynai ir visas kaimas paskui neapkalbėtų. Reikia gero būrio giedorių, kurie savo koserių nesigailėtų ir šauktų, kad kažin kelintoje parapijoje galima būtų girdėti. O tos koserės sausos neišleidžia jokio garso. Reikia jas padrėkinti. Su kuo? Su vandeniu? Juokai.

Čia gana stambūs gyvenimo įvykiai. Bet yra visa eilė lyg ir menkesnių, bet kurie vaidina didelį vaidmenį Lietuvos ūkininko gyvenime.

Pardavei arklį. Tad manai, kad tuo pasibaigė? Reikia magaryčias sugerti. Susitikai senai matytą kumą turguje. Negi praleisi tokią iškilmingą progą? Negi tik kalbėsi apie praeitį laikus. Reikia suvilginti burną, kad neišdžiūtų.

Buvai turguje. Pajutai, kad velnių priėdęs čigonas ar žydas tave apgavo. Pikta. Negi eisi skystis klebonui. Eini į karčiamą kad bent kiek širdies skausmą nuraminus. Žmona užpuolė. Čia jau baisus vidaus reikalų skausmas. Ką daryti? Viena kita čierkelė padeda išskentėti. Žinoma, išgėrimas bėdų nesumažina, tik atideda kuriam laikui. Bet desperacijoje įkritusiam ir tas gerai.

O dabar grįžkime prie Motiejaus Valančiaus draugijos. Ką ji turi daryti, kad galutinai panaikintų alkoholį Lietuvoje? Ilgai galvoju ir priėjau išvadą.

Reikia uždrausti krikštynos, vestuves, pakasynas ir kitokius panašius įvykius. Taip pat pardavinėti ark-

Lietuvos dienoje, Clevelande, jaunosios pardavėjos – Stankutė ir Degesytė, malonia šypsena ir tautinėm vėliavėlėm sutinka svečius.

Gegužinėj gauta 749.63 dol. pelno

Š. m. rugpjūčio mėn. 9 d., Vilnius D-jos valdybos sumanymu, buvo ruošta gegužinė, gražioje Dr. V. ir A. Mauručių sodyboje – Kirtland, Ohio. Gegužinėje buvo atsilankę gražus Dirvos rėmėjų ir svečių būrys. Svečių tarpe, iš Chicagos, buvo atvykusi L.T.S-gos valdyba: p-kas L. Kriauceliūnas, L. Šimulienė, O. Krėmeris, S. Briedis ir Vilnius D-jos v-bos atstovė Chicagoje M. Marcinkienė, o iš tolimesios Kalifornijos R. Sakienė. Dr. L. Kriauceliūnas savo kalba ir sveikiniu linksmu nuteikė gegužinės dalyvius.

Vilnius D-jos valdyba reiškia padėką gegužinės talkininkams – ėms: p.p. J. Račilienei, D. Ramonienai,

lius. Prie turgaus vartų pastatyti griežtus sargybinius, kurie neįleistų nei kūmų nei jų giminių. Bet kokie susitikimai su draugais ar senais pažįstamai, turi būti registruojami ir duodami leidimai tik griežtoje priežiūroje.

Taip pat turi būti uždrausta televizijoje rodymas įvairių tautų veikėjų begeriančių šampaną už tą ar už kitą svarbų įvykį.

Ir tada įsiviešpataus svajota blaivybė Lietuvoje.

Entuziastingai pritariu. Pripildykite taures ir išgerkime už blaivybę!

55 SVARAI – cukrus, sūris, dešros, mėsa, šprotai, aliejus, kava ir kt., **\$98**. **22 SVARAI** mažesnis paketas, **\$65**. **22 SVARAI** mėsos produktai, aliejus **\$98**. Prie visų maisto siuntinių galite užsakyti aspiriną ir vitaminų.

TRANSPAK,
2638 W. 69th ST.,
CHICAGO, IL. 60629.
Tel. 312-436-7772

G. Kijauskienei, S. Blinstrubienei, A. Maurutienei, A. Petrauskiui ir J. Balbaitui.

Už jų gražios sodybos naudojimą gegužinės riekalams, ypatingą padėką V. ir A. Mauručiams, ir visiems gegužinėje atsilankusiems svečiams, kurie savo atsilankymu davė progą surinkti ir paskirti Dirvos spausdinimo ir leidimo reikalams **\$749.63**.

Vilnius D-jos valdyba

Gegužinės metu Dirvai paremti aukojo:

A. Juodikis	\$ 5.00
P. Razgaitis	10.00
J. Račylienė	5.00
A. Petrauskis	10.00
J. Vėlyvienė	5.00
A. Kijauskas	5.00
S. Juozapaitienė	5.00
B. Garlauskas	5.00
A. Jonaitis	5.00
A. Stempuzienė	5.00
A. Balašaitienė	5.00
V. Apanius	10.00
J. Budrienė	15.00
p.Nagevičienė	15.00
A. Mackuvienė	5.00
R. Sakienė	20.00
O. Krėmeris	5.00
L. Šimulienė	10.00

S. Briedis	5.00
L. Kriauceliūnas	25.00
A. Bakūnienė	5.00
S. Ignatavičius	10.00
G. Matienė	15.00
G. Juškėnas	25.00
K. Vaičiūnienė	10.00
B. Glaudenis	5.00
J. Rastenis	10.00
V. Gruzdis	20.00
K.P. Šukis	10.00
V. Januškis	10.00
R. Variakojis	10.00
S.D. Čipkai	10.00
J. Stankaitis	10.00
J. Kazlauskas	5.00
R. Bridžius	5.00
A. Matulionis	10.00
p. Silėnai	10.00
Kun. G. Kijauskas	10.00
Č. Sakus	50.00
V. Stankus	20.00
V. Čyvas	10.00
Viso	\$435.00

59 CENTAI UŽ SVARĄ
virš šimto svarų, tai **TRANSPAK** firmos nauja kaina. 68 centai – žemiau šimto svarų, Minimumas \$20. Jūsų siuntiniai yra registruojami mūsų kompiuteriuose ir sekami iki pristatymo jūsų giminiams Lietuvoje.

TRANSPAK,
2638 W. 69th St.,
Chicago, IL 60629,
Tel. 312-436-7772.

DĖMESIO, JAUNIME!!!

Ar Jūs norite atstovauti savo miestą sekanciam Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongrese?

Ar norėtumėte dirbti Lietuvos labui?

Ar planuojate aplankyti gimines Lietuvoje?

Ar planuojate dalyvauti ar mokytis kursuose Vilniuje ar Kaune?

Ar treniruotės dalyvauti Tarptautinėse Lietuvių Sporto Žaidynėse?

Petro Čepo Jaunimo Fondas žino, kad jaunimui (18-35 amžiaus) yra sunku sutaupyti pinigų kelionei į Lietuvą ir kitas šalis. Todėl mes įsteigėme PCJF, norėdami Jums padėti susipažinti su savo tėvyne ir pasaulio lietuviais. PCJF \$1,000 stipendija skiriama bent vienam lietuvių kilmės jaunuoliui/ai, kuris/i žada vykti į Lietuvą arba dalyvauti lietuviškoje veikloje išeivijoje.

Anketą stipendijai gauti turite užpildyti ir pasiųsti PCJF ne vėliau lapkričio 15 d., kad galėtumėte keliauti į Lietuvą ateinančiais metais tarp sausio 1 d. ir gruodžio 31 d. Anketos ir platesnė informacija gaunama rašant:

Petro Čepo Jaunimo Fondas
P. O. Box 497, South Boston, MA 02127

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE
FUNERAL HOME

Marquette Funeral Home
2533 West 71st Street
Chicago, Illinois 60629
1-(312)-476-2345

Hills Funeral Home
10201 South Roberts Road
Palos Hills, Illinois 60465
708-430-4455

Visus laidotuvių namus galite pasiekti skambindami 1-(312)-476-2345

ANTHONY B. PETKUS DONALD M. PETKUS
DONALD A. PETKUS

Petkus Funeral Home
1410 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-863-2108

Petkus-Butkus Funeral Home
1446 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-652-1003

SKAUTININKĖS ĮŽODIS IR LAUŽAS SENŲ AŽUOLŲ PAVĖSYJE

Z. Juškevičienė

Lemonto skautininkių draugovę "Sietuva", vos prieš metus laiko suorganizuota, įkurta sktn. Jolandos Kerelienės iniciatyva, vysto pasigėrėtiną veiklą, sudaromos salygos, organizuojama programa, skirta skautininkės asmenybės ugdymui ir organizuojama praktiška parama skaučių vienetų veiklai.

Vasarą draugovės veikla, kaip ir visų skaučių-tų vienetų būna suaktyvinta, nes skautas gamtos draugas ir jis siekia dažniau būti arčiau žaliuojančios gamtos. Šio skautiško nusiteikimo pagrindu ir skautininkių draugovė "Sietuva" suorganizavo turiningą darbo suėigą ir sukūrė laužą senų ažuolų pavėsyje, sesės sktn. Marytės ir brolio sktn. Leopoldo Kunstmanų sodyboje, Indianoje rugp. mėn 22 d.

Pasitaikė graži, saulėta diena, tad išvyka suteikė itin daug malonaus skautiško džiaugsmo ir dar arčiau sujungė vadovių gretas. Išvykoje dalyvavo virš trisdešimt skautininkių-kų, o kai kurie jų ir su šeimomis. Sodybos šeimininkai visus atvykusius skautišku nuosirdumu pasitiko ir po kelis kartus pavaišino, tai skautiškas dėkui jiems!

Simbolinis laužas buvo sukurtas sodybos lankoje, senų, kerotų skarotų ažuolų pavėsyje. Laužas skirtas skautininkės įžodį duodančiai sėsei Gražinai Vižinienei, ilgametei skaučių vienetų vadovei. Įžodžio apeigų įvadinį, kūrybinį žodį tarė draugininkė sktn. J. Kerelienė, kuri pati pravedė ir įžodžio programą. O giliamintė sesė sktn. Irena Šerelienė išryškino skautininkės įžodžio prasmę, laužo reikšmę ir pakvietė įžodį duodančią sesę Gražiną gyventi ir į aplinką švies

ti šilta laužo liepsna.

Simbolinį laužą uždegti buvo pakviesti ir jį uždegė broliai, v. sktn. V. Statkus ir sktn. An. Milūnas. Buvo įnešta tautinė vėliava, prieš kurią skautininkės įžodį ir davė sesė Gražina. Ji iškilmingai pasižadėjo tarnauti skautybės idealams, būti teigiamu gyvenimo pavyzdžiu jaunesnėsėms sesėms ir niekad nenutraukti ryšio su skautybe.

Skautininkės žalią kaklaraiškį užrišo draugininkė, sktn. J. Kerelienė, o Tautinės ištikimybės mazgelį užrišo j.v.s. B. Vindašienė, įžodį davusios sesės Gražinos mamytė. Kas visoms sesėms kėlė itin didelį džiaugsmą, kad skautybės idealas yra perduodamas estafetės keliu iš kartos į kartą.

Po įžodžio apeigų, sudainuotų dainų pynių, draugininkė susišaukė skautininkės darbo sueigai. Buvo pateikta konkreti darbo sueigos programa. Plačiai aptarta draugovės veikla, pasiskirstyta pareigomis, pramatytos paskaitos, pasikaitininkai.

Vienetų veiklai remti, reikia pinigų, tad nutarta rengti loteriją, apsispręsta daugelį fantų pagaminti pačioms: numegzti, pasiūti, nupiešti ir t.t.

Sueigoje pranešti naujos vadovybės rinkimai. Daugumos balsu paprašyta pasilikti esama draugininkė sktn. J. Kerelienė, kitoms valdybos pareigūnėms nesutikus pasilikti pareigose, sktn. J. Kerelienė palikta teisė susikviesti reikiamas valdybos pareigūnes.

Tenka manyti, kad draugininkei neteks talkininkių ilgai ieškoti, nes draugovei priklauso virš trisdešimt skautybei pasišventusių gana jaunų skautininkių, o jų

Kooperatinio banko Taupa reikalų vedėjas A. Spirikaitis (dešinėje) ir tarnautojas A. Belzinskas Clevelando mugėje.
V. Bacevičiaus nuotr.

gretoje ir pačios draugininkės dvi dukros akademikės, tai Svajonė ir dr. Vilija Kerelytės. Tat draugovė turi galybę vystyti pasigėrėtiną veiklą: visokiariopai ir tvirtai remti skautiško jaunimo vienetų ir būti jaunosios skautijos ideologine atrama. Draugovei tenka tik palinkėti ryžto ir gero tautinio vėjo!

PUIKUS RYGOS BERNIUKŲ CHORO KONCERTAS

Naujosios Anglijos Baltiečių Draugija pradžiugino muzikos mėgėjus pirmuoju iš trijų š.m. serijos koncertų, įvykusių spalio 4 d. sekmadienio popietę First & Second Church Bostone.

Atvykęs iš Latvijos Rygos Katedros (Dome) berniukų choras atliko puikią koncertinę programą. Jau savaime šis retas įvykis sutraukė nepaprastai gausų klausytojų skaičių. Perpildytoje salėje buvo matyti nemažai vaikų, atėjusių su tėvais ir seneliais.

Gracingai, preciziškai išbalansuotai skambėjo Bacho, Mozarto, Pachelbelio bažnytiniai kūriniai pirmoje koncerto dalyje. Antra dalis sužavėjo jausmingomis liaudies dainomis, perteiktomis skaidriais it šaltinis skambančiais jaunatviškais balsais.

Koncertas pradėtas įdomiai skambančiu atsiliepiant aidui 17 amž. kūriniu. Pabaigoje choro dirigentas Janis Erenštreits netikėtai paskui save išvedė vorele išsirikiavusius choristus paliekant sustingusiems klausytojams tuščią sceną ir palapsniui gėstančią dainą.

Lietuviams ir estams, Baltijos kaimynams, buvo skirtos J. Gudavičiaus "Kur girios žaliuoja ir E.Oja "Audėjos daina", atliktos lietuviškai ir estiškai. Vargonais ir pianinu akomponavo Talivaldis Deksnis, pirmoje dalyje subtiliai atkūręs Bacho Concerto G-Dur vargonams. Klausytojai palydėjo Latvijos atlikė-

jus ilgai trukusiais plojimai.

Rygos Katedros berniukų choras, sudarytas iš 36 įvairaus amžiaus berniukų ir jaunuolių, kartu su vadovu ir dirigentu J. Erenšteins bei vargonininku T. Deksniu visą spalio mėnesį keliaus su koncertais po Šiaurės Ameriką. Numatoma 15 koncertų įvairiuose miestuose, jų tarpe, be įvykusių koncertų New Yorke ir Bostone, koncertuos Toronte, Clevelande, San Francisco, Los Angeles, Washington DC.

Walt Disney Pasaulio tautų festivalis pakvietė Rygos berniukų chorą atlikti du specialius koncertus EPCOT centre Floridoje.

GERA NAUJIENA BOSTONO ir apylinkių lietuviams jei norite pasiųsti siuntinį į Lietuvą per Baltiją Express, galite tai padaryti vietoje. Jums pagelbės mūsų atstovai Bostone – Firma Baltic Associates. Jie visą spalio mėnesį priims kalėdinius siuntinius į Lietuvą. Tiesioginis laivo konteineris iš Bostono lapkričio 5 dieną.

Visi siuntiniai apdrausti. Garantuojame siuntinių pristatymą į namus iki Šv. Kalėdų.

Svaro. kaina tik 99 centai. Atvežkite arba siųskite UPS adresu:

BALTIC ASSOCIATES
368 W. Broadway
So. Boston, MA. 02127
(Lietuvių Piliiečių klubo 2 aukšte)
Tel. (617) 269-4455

je spalio 29 ir 30 d. Šią Europoje pripažinto Latvijos choro kelionę organizavo Amerikos Latvių Bendruomenė, remiant įvairioms JAV, Kanados ir Latvijos organizacijoms ir pavieniams asmenims.

Išmokėjus kelionės išlaidas, užsidirbtos koncertais lėšos bus perduotos Latvijos vaikų sveikatos ir rūpybos institucijoms. L.Ž.

KUNIGAİKŠČIO RADVILO ŽEMĖLAPIS

Tokiu vardu vadinasi neseniai iš jos autoriaus Algirdo Gustaičio gauta didoko formato knyga, turinti 156 puslapius. Joje telpa Lietuvos kunigaiščio Mikalojaus Kristupo Radvilo paruošto ir 1613 Amsterdame atspausdinto žemėlapių aptarimas, su 47 žemėlapių, 86 iliustracijomis, atspaudais bei kitais vertingais dalykais.

Los Angeles mieste gyvenantis ir ten besidarbuojantis žurnalistas bei rašytojas Algirdas Gustaitis atliko didelį darbą, paruošdamas šią vertingą knygą, kurią galės naudoti ateities istorikai ir šiaip žmonės, kuriems yra įdomi Lietuvos istorija, praeitis.

Autorius naudojasi kitų mokslo žmonių rašiniais bei medžiaga, naudoja plačią literatūrą, kuri išsivijoje retai kam pasiekama. Visa tai sudėjus į vieną knygą, gauname tikrai vertingą leidinį.

Šių eilučių autoriui, neseniai viešėjusiam Biržuose kaip tik teko iš arčiau susipažinti su Radvilų gimine ir jų darbais ten esančiame Biržų krašto muziejuje, nes kai kurie iš Radvilų dinastijos kaip tik yra gyvenę Biržuose. Taip pat Lietuvos televizija yra padariusi filmą apie Radvilų giminę bei jų darbus Lietuvai ir to filmo video kopija yra mano namuose Ciceroje.

Čia minimą knygą pernai išspausdino M. Morkūno spaustuvė Chicagoje. Reikia pažymėti, jog visai neseniai Lietuvos leidykla "Raštija" išleido antrąją šios knygos dalį, kurios vardas "Dniepro upė ir jo aplinka nuo prieš-kristinių laikų". Ši knyga turi 278 puslapius su 96 žemėlapių, 97 brėžiniais, iliustracijomis, kietais viršeliais.

Leidyklos "Raštija" direktoriumi yra Antanas Seikalis Vilniuje. Dar nežinia ar ši knyga bus platinama Amerikoje. Tačiau Lietuvoje ji pradėta platinti.

Kviečiame susidomėti šiais įdomiais leidiniais!

Edv. Š.

Clevelando Lietuvių dienų mugėje A. Bandza Vincui ir Liudai Apaniams aiškina savo gaminius. Greta R. Bandzienė su sūneliu Luku.

Dalyvaukime visi MALDOS VALANDOJE UŽ LIETUVĄ

Ketvirtadieniais, spalio 16 ir 22 7:00 v.v. Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos šventovėje.

Sunkiose Lietuvos laisvės kovų dienose, kai viskas atrodė taip beviltiška ir sunku, mūsų parapijos tikintieji rinkdavosi kiekvieną savaitę maldai už Lietuvą. Dabar vėl ateina skaudžios žinios iš Lietuvos – kelyje į pilnutinę laisvę ir nepriklausomybę dar daug, daug pavoju.

Artėja spalio 25-toji – rinkimų Lietuvoje diena.

Melskimės, kad Lietuvos žmonės palieštų šviesą ir viltis, kad jie neprarastų tos dvasios didybės, kuria pasižymėjo jų skrydis į laisvę 1990 ir 1991 metais.

Tepadeda jiems Dievas išrinkti žmones, kurie ves juos teisingu keliu.

**LAUKO - MIŠKO
BĖGIMO VARŽYBOS**
II-sios kvietinės Š. Amerikos pabaltiečių ir lietuvių Cross Country (lauko-miško) bėgimo varžy-

bos įvyks 1992 m. lapkričio 14, Cleveland Metro Parks Brecksville Reservation, Meadow Picnic Area off Route 82, 1.5 mylios į rytus nuo I-77. Pradžią: 9:30 AM - jauniems ir mergaitėms; 2:00 PM - vyrams, moterims ir senjorams. Varžybos vyks 1992 m. Lake Erie TAC pirmenybių rėmuose. Programa: prieaugliui 1982 m. gim. ir jaunesniems ir 1980-81 m. gim. - 3000 m; 1978-79 m. gim. - 4000 m; visiems kitiems - 5000 m. Dėl informacijų, skambinti Algirdui Bielskui (216)-486-0889. Daugiau informacijų bus vėliau. **amb**

LIETUVOJE IŠNUOMOJAMAS

laikinam apsigyvimui 1 kambario butas 5-tame aukšte Vilniuje, prie "Žalgirio stadijono". Kreiptis: (216) 481-0011 nuo 9 am-5pm. (39-41)

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

PARENGIMAI

• SPALIO 24 d. JAV LB Clevelando apylinkė ir Ohio apygarda rengia koncertą, kurio programą išpildys Toronto dainos meno vienetas "Sutartinė". Pradžią 7 val. Dievo Motinos parapijos salėje.

• LAPKRIČIO 15 d. Šv. Jurgio parapijos rudens festivalis 11:30 iki 3:30 v.

• LAPKRIČIO 21 d. LKVS-gos "RAMOVĖ" Clevelando skyrius rengia Lietuvos Kariuomenės Šventės minėjimą Lietuvių Namuose - Clevelande.

• GRUODŽIO 24 d. Bendros Kūčios - Šv. Jurgio parapijos salėje 9:30 v.v.

• GRUODŽIO 31 d. Lietuvių Namai ruošia Naujų Metų sutikimą 6:30 v.v.

KELIONĖ Į ATLANTIC CITY

Šv. Jurgio Parapijos bingo lošimų dalyviai gali laimėti kelionę į Atlantic City, NJ. Nuo š.m. rugsėjo 24 d. iki lapkričio 5 d. lošimų dalyviai turi pasilaikyti įėjimo šakneles. Šiam laikotarpiui pasibaigus bus traukiamas laimingas numeris tai kelionei. Bingo lošimai būna kas ketvirtadienį parapijos salėje. Du-

CHESTERLAND NURSERY

Šiais metais gavo gerą obuolių derlių. Obuoliai parduodami papigintomis kainomis.

13070 Chillicothe Rd.
Chesterland - arba skambinti tel: - 729-1205. (35-42)

NATIONAL TRAVEL & TOURS

Tel:(216)932-6100 Fax:(216)932-5236

KELIONĖMS Į LIETUVĄ IR Į
KITAS PASAULIO ŠALIS

SKAMBINKITE
RITAI STAŠKUTEI
932-6100

TORONTO DAINOS VIENETO "SUTARTINĖ" KONCERTAS

Įvyks šeštadienį Spalio 24 d. 7:00 val. vak.

Dievo Motinos Parapijos Auditorijoje
Bilietų kainos: \$15, - \$7 - \$5.

Bilietus užsisakyti pas M. Aukštuolį, tel. 481-9928
arba R. Apanavičių - 531-6995

Rengia L.B. Clevelando apylinkė

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,
William J. Jakubs Jr. ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama
teikianti jaukią atmosferą nūdesio
valandoje. Didele aikšte automobi-
liams pastatyti.

Statement of Ownership, Management and Circulation (Required by 39 U.S.C. 3685)

1. Title of Publication DIRVA		2. Issue Date 10.14.1992
3. Frequency of Issue Weekly		4. Annual Subscription Price 30.00
5. Complete Mailing Address of Known Office of Publication (Street, City, County, State and ZIP+4 Code) (Do not print): 19807 CHEROKEE AVE CLEVELAND OHIO 44119-0191		
6. Complete Mailing Address of Headquarters or General Business Office of Publisher (Do not print): 19807 CHEROKEE AVE CLEVELAND OHIO 44119-0191		
7. Full Names and Complete Mailing Addresses of Publisher, Editor, and Managing Editor (Do not print): Full Name: Complete Mailing Address: PATO AGON VILTIS, INC. 3450 BENDLEBURST TRAIL CLEVELAND, OHIO 44119-0191 CHESTERLAND, OHIO 44026		
8. Known Bondholders, Mortgagees, and Other Security Holders Owning or Holding 1 Percent or More of Total Amount of Bonds, Mortgages or Other Securities (Do not print): NONE		
9. For Completion by Nonprofit Organizations Authorized to Mail at Special Rates (PSN Section 412 (2) and 412 (3)): The purpose, function, and nonprofit status of this organization and the exempt status for Federal income tax purposes (Check one): (1) Has Not Changed During Preceding 12 Months (2) Has Changed During Preceding 12 Months (3) Has Changed During Preceding 12 Months (4) Has Changed During Preceding 12 Months (5) Has Changed During Preceding 12 Months		
10. Extent and Nature of Circulation (Do not print): A. Total No. Copies (Net Press Run) B. Paid and/or Requested Circulation C. Total Paid and/or Requested Circulation (Sum of B1 and B2) D. Free Distribution by Mail, Carrier or Other Means E. Total Distribution (Sum of C and D) F. Copies Not Distributed G. Total (Sum of E, F, and G - should equal net press run shown in A)		11. I certify that the statements made by me above are correct and complete. Darys Braukštinis

rys atidaromos 5:30 val.
p.p. Ankstyvieji lošimai pra-
dedami 6:45 v.v., o regulia-
rūs lošimai apie 7:00 val. v.
Norintieji padėti prie bingo

lošimų pravedimo, prašomi
kreiptis į kleboną kun. J.
Bacevičių arba sekretorę
Janet Verbyla klebonijoje.
Ger.J.

PATS METAS KALĖDINIAMS SIUNTINIAMS Į LIETUVĄ PER

atlanta IMPORT EXPORT
INTERNATIONAL PARCEL SERVICE TO EASTERN EUROPE

58 CENTAI UŽ SVARĄ SIUNTINIAMS VIRŠ 100 SV.
68 CENTAI UŽ SVARĄ LENGVESNIEMS SIUNTINIAMS
MES SIUNČIAME VISKĄ, NAUJĄ IR NAUDOTĄ, SU PRIS-
TATYMU Į NAMUS BE JOKIO MUITO, APDRAUDŽIAME,
PAKUOJAME. PAIMAME IŠ NAMU.

Konteineris iškeliaus Spalio 24 d.
ATVEŽKITE ARBA ATSIŪSKITE UPS
639 E. 185TH STREET
EUCLID, OH 44119
(216) 481-0011

© atlanta IMPORT EXPORT, 1992

TAUPA Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas
767 East 185th Street
Cleveland, Ohio 44119

481-6677

MATAS REALTORS

Broker RITA MATAS - G.R.I. - state certified
real estate appraiser

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH. 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS - teisinis patarėjas

NORMLS

DIRVA

KONFERENCIJA WASHINGTONE LIETUVAI DUODANT PAGALBĄ

Algimantas S. Gečys

Per paskutiniuosius kelis mėnesius lietuvių išeivija Lietuvoje yra suteikusi nemažą humanitarinę paramą. Pradžioje vykdyta grynai asmeniniu būdu, dabartiniu metu pereinama prie paramos teikimo per Lietuvoje įsikūrusias organizacijas ir Lietuvos valdines įstaigas. Siekiant Lietuvai kuo daugiau pagelbėti, centrinės šalpa teikiančios organizacijos ir visa eilė naujai įsisteigusių vienetų ieško naujų būdų prieiti prie amerikiečių šalpos institucijų ir privačių fondacijų. Nors pasiekiami puikūs rezultatai, bet jaučiama planavimo ir platesnio išeivijos lietuvių užangažavimo padėti Lietuvai stoka. Pridėjus problemas išskylančias dėl Lietuvoje esančių asmenų nesugebėjimo skubiai pateikti atsakymus ir daryti sprendimus, daug brangaus laiko sugaištama betvarkant elementarines detales. Daug padėtų artimesnis bendradarbiavimas iš paramą Lietuvai teikiančių vienetų. Gero noro esama pas visus, tačiau dideli atstumai, vykdytojų vienas kito nepažinimas, iš Lietuvos ateinantis skirtingi pageidavimai dažnai sunkina artimesnio bendradarbiavimo vystymą.

Artimoje ateityje Lietuva bus reikalinga dar gausesnės humanitarinės paramos. Tai gerai žinodami, Lietuvos Ambasada Washingtone bendradarbiaudama su JAV Lietuvių Bendruomenės Socialinių ir Visuomeninių reikalų tarybomis

š.m. lapkričio 7 ir 8 dienomis Washingtone, D.C. šaukia pagalbą Lietuvai teikiančių išeivijos lietuvių organizacijų, sambūrių vadovų ir aktyvistų konferenciją. Konferencijos tikslas yra efektingesnės pagalbos Lietuvai teikimas per tikslingesnę planavimą, sustiprintą koordinaciją ir pagerintą komunikaciją.

Konferencija pradedama šeštadienį, lapkričio 7 dieną, 9:00 val. ryto ir baigiamą sekmadienį, lapkričio 8 dieną, 4:00 val. p.p. Abi dienas konferencijos posėdžiai vyks Washington Marriott Georgetown viešbutyje, 1221 22nd. Street, NW, Washington, D.C. 20037. Šeštadienio vakarą, 7:30 val., Lietuvos Ambasada (2622 16th Street, NW) konferencijos dalyviams ruošia priėmimą.

Konferencijon pakviesti valdžios pareigūnai, organizacijų bei sambūrių vadovai simpoziumų metu diskutuos visą eilę temų. Temos apims JAV valdinių ir nevaldinių institucijų teikiamą paramą Lietuvai; centrinių mūsų šalpos organizacijų vykdomą paramos teikimą; paramą Lietuvos jaunimui auklėjimo, švietimo, asmeninio gerbūvio pakėlimo srityse; paramą Lietuvai akademiniame ir mokslo srityse; paramą Lietuvai energetikos, ekologijos, transporto srityse; paramą Lietuvai krašto administravimo, įstatymleidybos, informatikos, krašto apsaugos srityse; medicininių priemonių, vaistų, medika-

mentų ir bendros medicininės pagalbos Lietuvai organizavimas. Teko pažvelgti į kaip savo kilmės kraštams gelbsti kitos tautinės grupės, ir, savaime aišku, pasvarstyti kaip paramą Lietuvai galėtume padaryti gausesnę, efektyvesnę, daugiau pagalbos reikalingus žmones pasiekiančią.

Konferencijos iniciatoriai yra kontaktavę visą eilę paramą Lietuvai teikiančių organizacijų bei vienetų vadovų, o taip pat ir nemažą skaičių aktyvistų asmeniškai veikia daug padedančių Lietuvai. Gauti atsiliepimai ir pritarimas šio pobūdžio konferencijos ruošai teikia viltį, kad konferencija bus visokeriopai sėkminga. Konferencijos organizatoriams tačiau ne visi paramą teikiantys vienetai yra žinomi, tuo labiau ne visi pavieniai aktyvistai. Norėtusi, kad kuo daugiau paramą teikiančių konferencijoje dalyvautų, kad jų veikla būtų visiems žinoma. Šiuo straipsniu tad norima pasiekti tuos, kuriems kvietimus konferencijos iniciatoriai negalėjo pasiekti.

Minėtame Marriott viešbutyje papigintomis kainomis yra gauti kambariai konferencijos dalyvių nakvynei. Kambarių kainos: \$ 83.00 vienam asmeniui ir \$88.00 dviem asmenims apsistojant kambaryje. Kambarius būtina kuo skubiau rezervuoti skambinant telefonu: 1-800-344-4445. Jei būtų reikalas susisiekti su pačiu viešbučiu, bendras telefonas: (202)-872-1500. Užsisakant kambarį, būtina paminėti, kad dalyvaujama "Lithuanian conference".

Konferencijos dalyvių registraciją vykdo JAV LB Visuomeninių reikalų įstaiga. Rašyti: Lithuanian American Community, Inc., Public Affairs Office, 2060 N. 14th Street, (Suite 217), Arlington, VA 22201. Tel.: (703) 524-0698. Registruojantis kon-

Korp. NL Filisterių s-gos valdyba New Yorke 1961-1962 m. Iš k. į d. sėdi: dr. Halina Montvilienė – vicepirm., Antanas Diržys – pirm.; stovi: Petras Ulėnas – metraštininkas, Juozas Maurukas – išd., Kazys Siliūnas – sekretorius.

A.A. ANTANAS DIRŽYS

Baigiant šį Dirvos numerį paruošti gavome iš Dr. J. Lenkaičio žinią, kad spalio 13 d. 4:30 val. mirė Antanas Diržys, tautinės srovės veikėjas, neolituanas filisteris, Dirvos nuolatinis bendradarbis, rėmėjas, Vilties Draugijos narys – šimtininkas.

Velionis ilgą laiką sirgo, bet savo žmonos Genutės rūpestingai globojamas sulaukė ir gražaus amžiaus, nes buvo gimęs 1906 m. gegužės 25 d.

Apie velionį šiuo kartu mes pakartojame žinias iš Lietuvių Enciklopedijos 36 tomo. Ten buvo rašoma: "Rokiškio gimn. baigė 1926 ir stojo į VDU teol.-filosofijos fak., 1930 perėjo į teisų fak., kurį baigė 1934. Po metų kandidavimo prie Vyriausiojo tribunolo 1935 paskirtas Suvalkų Kalvarijos apylinkės teisėju; 1938 – 1940 VI 19 teisingumo m-joj departamento dir. Okupantų atleistas iš tarybos, netrukus buvo suimtas ir kalintas Kauno kalėjime iki 1941 VI 23.

Vokiečių okupacijos metu advokato Šakiuose ir Kybartuose. 1944 pasitraukęs iš Lietuvoje visuomeniškai reiškėsi Neo-Lithuania korp. (pirm. 1931-32),

ferencijai prisiunčiamas registracijos mokestis \$ 50.00 sumoje. Jo prašoma padengimui bendrų priešpiečių ir kitų su konferencijos ruošia susijusių išlaidų.

Išeivija tikrai daug daro Lietuvai padėti, tačiau daug daugiau galėtų būti atsielta sutelkus gretas, veiklą efektyviau planuojant bei koordinuojant. Prašome tad dėmesio šiai svarbiai konferencijai ir gausaus pagalbos Lietuvai telkėjų dalyvavimo. Pagelbėjime Lietuvai šiuo jai kritišku laiku.

teisinių d-joj, tautiniuose, jaunalietuviuose. Venecueloj 7 metus buvo Liet. savišalpos bendruomenės centro v-bos sekr. ir metraštininkas.

JAV pirmininkauja Neo-Lithuania korp. filisterių s-gai, veikia SLA, ALTS ir Liet. teisinių d-joj (New Yorko skyriaus pirm.).

Velionis buvo labai pareigingas į visus tautos prašymus greit atsiliempdavo. Ir sirgdamas visad rūpinosi, kad tautinės srovės veikla stiprėtų. O Lietuvai atgavus laisvę dar tikėjosi į ją nuvykti ir ten prie žuvusiųjų už laisvę už viską padėkoti.

Paroda "PLUNKSNA GALINGESNĖ UŽ RAUDONĄJĄ ARMIJĄ – Baltijos valstybės politinių karikatūristų akimis" bus atidaryta š.m. spalio 30 d., penktadienį, 7:30 v.v. Balzeko Lietuvių Kultūros muziejaus dailės galerijoje.

1988-1991 metais šimtai politinių karikatūrų apie Lietuvą, Latvijos ir Estijos kelią į nepriklausomybę pasirodė įvairiuose Amerikos ir užsienio laikraščiuose bei žurnaluose. Šios karikatūros tikriausiai turėjo daugiau įtakos, formuojant palankią Vakarų kraštų vyriausybės ir žmonių nuomonę apie Baltijos šalių kovą už laisvę ir demokratiją, nei visi straipsniai kartu sudėjus.

Parodos rengėjas Valentinas Ramonis surinko šimtus karikatūrų apie Lietuvą, Latviją ir Estiją iš įvairiausių šaltinių. Jis kreipėsi į didžiulius laikraščius ir pačius karikatūristus padovanoti ar paskolinti publikuotų karikatūrų apie Baltijos šalis. Kai kurie karikatūristai sutiko atsiųsti geros kokybės reprodukcijas, kiti, kaip pavyzdžiui Chuck Asay iš Colorado Springs Gazette Telegraph, padovanojo originalių piešinių, išreikšdamos "pasigėrėjimą laisvę mylinčiais Lietuvos žmonėmis".

Paroda tęsis iki gruodžio 6

Rimantas ir Julija Čepuliai su savo jaunimu taip lanko Lietuvių dienų mugę Clevelande V. Bacevičiaus nuotr.